

Ustawa

z dnia 2008 r.

o Polskiej Akademii Nauk

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Polska Akademia Nauk, zwana dalej „Akademią”, jest państwową instytucją naukową. Działa przez wyłonioną w drodze wyborów korporację uczonych oraz instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii.

Art. 2. 1. Akademia służy rozwojowi, promocji, integracji i upowszechnianiu nauki oraz przyczynia się do rozwoju edukacji i wzbogacania kultury narodowej.

2. Zadania Akademii wykonują organy i struktury korporacyjne Akademii oraz tworzone przez Akademię instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne.

3. Do zadań Akademii należy w szczególności:

- 1) prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych;
- 2) wspieranie rozwoju osób rozpoczynających karierę naukową, o których mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia... o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr....., poz.);
- 3) kształcenie na studiach doktoranckich, studiach podyplomowych i w innych formach;
- 4) formułowanie zasad etyki w nauce;
- 5) przedstawianie opinii i programów dotyczących spraw nauki oraz wykorzystywania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w praktyce;
- 6) wykonywanie na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu lub Senatu, ministrów lub centralnych organów administracji rządowej lub z inicjatywy własnej

opinii, ocen, ekspertyz i prognoz dotyczących spraw istotnych dla planowania i realizacji polityki państwa;

- 7) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących nauki, jej zastosowań oraz kształcenia;
- 8) współpraca z uczelniami i innymi instytucjami naukowymi, w szczególności w zakresie realizacji badań naukowych i prac rozwojowych;
- 9) współpraca z podmiotami gospodarczymi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych w celu ich wdrożenia;
- 10) rozwijanie międzynarodowej współpracy naukowej przez tworzenie konsorcjów naukowych i prowadzenie projektów badawczych wspólnie z partnerami zagranicznymi;
- 11) uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach naukowych i programach badawczych oraz współdziałanie z zagranicznymi instytucjami naukowymi;
- 12) zawieranie z międzynarodowymi organizacjami naukowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi umów o współpracy naukowej.

4. Zadania określone w ust. 3 pkt 1-3 oraz 8-10 wykonują instytuty naukowe, a zadania określone w ust. 3 pkt 4-7 oraz 11 i 12 wykonują organy i struktury korporacyjne Akademii.

Art. 3. 1. Akademia posiada osobowość prawną.

2. Siedzibą Akademii jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Akademia używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą „Polska Akademia Nauk” w otoku.

Art. 4. 1. Zakres i tryb działania organów Akademii i jej jednostek organizacyjnych ustala statut Akademii.

2. Statut i jego zmiany uchwała Zgromadzenie Ogólne Akademii. Uchwały te podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 5. 1. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad Akademią w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawy i statutem Akademii, z wyłączeniem gospodarki finansowej. Prezes Akademii przedstawia Prezesowi Rady Ministrów roczne sprawozdanie z działalności Akademii.

2. Prezes Rady Ministrów może uchylić uchwałę organów Akademii, nie dotyczącą prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych, w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami ustawy lub statutem Akademii. Uchylenie uchwały następuje w drodze decyzji administracyjnej, w terminie 6 miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o podjęciu uchwały.

Art. 6. 1. Mienie Akademii obejmuje prawa majątkowe, w szczególności prawo własności, prawo użytkowania wieczystego gruntów oraz własność budynków i urządzeń trwale związanych z tymi gruntami. Mienie Akademii jest przeznaczone do realizacji zadań określonych w art. 2 oraz na wyposażenie instytutów naukowych, pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych Akademii.

2. Akademia jest zwolniona z opłat rocznych za użytkowanie wieczyste gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, jeżeli grunty te są wykorzystywane na realizację zadań określonych w art. 2.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do użytkowania wieczystego gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Akademia, z tytułu użytkowania wieczystego tych gruntów, ponosi opłaty określone w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Art. 7. 1. Gospodarowanie mieniem Akademii odbywa się zgodnie z zasadą celowości, gospodarności i oszczędności.

2. Nieruchomości stanowiące mienie Akademii tworzą katalog nieruchomości.

3. Gospodarowanie katalogiem nieruchomości polega na prowadzeniu ewidencji zgodnej z katastrzem nieruchomości i przekazywaniu nieruchomości na realizację zadań statutowych instytutów naukowych, pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych Akademii.

Rozdział 2

Członkowie Akademii

Art. 8. 1. Członkowie Akademii są wybierani przez Zgromadzenie Ogólne Akademii spośród uczonych, którzy wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem w środowisku naukowym oraz posiadają nieposzlakowaną opinię.

2. Kandydatem na członka Akademii może zostać osoba, która uzyskała pisemne rekomendacje co najmniej:

1) 3 uczonych z kraju,

2) 2 uczonych z zagranicy

- którzy wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem.

3. Tryb zgłaszania kandydatów oraz sposób i tryb wyboru członków Akademii określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Akademii.

Art. 9. 1. W skład Akademii wchodzi członkowie krajowi: rzeczywisci i korespondenci oraz członkowie zagraniczni.

2. Członkiem krajowym może zostać:

1) osoba posiadająca obywatelstwo polskie;

2) obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członek jego rodziny, posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

3) cudzoziemiec, któremu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich.

3. Członkiem zagranicznym może zostać osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego.

4. Członkowie zagraniczni nie mogą pełnić w Akademii funkcji z wyboru.

5. Członek krajowy, który zrzekł się obywatelstwa polskiego, cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, który utracił prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub cudzoziemiec, któremu zostało cofnięte zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich udzielone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z mocy ustawy uzyskuje status członka zagranicznego.

Art. 10. 1. Członkostwo w Akademii jest dożywotnie.

2. Członek Akademii może stracić status członka w razie naruszenia zasad etyki w nauce albo w razie skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe. Uchwałę w tej sprawie podejmuje Zgromadzenie Ogólne Akademii większością dwóch trzecich głosów.

3. Tryb pozbawiania członkostwa określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Akademii.

Art. 11. Liczbę członków krajowych Akademii ustala się na nie więcej niż 350.

Art. 12. 1. Członek krajowy Akademii uczestniczy w realizacji ustawowych zadań Akademii, w szczególności:

- 1) bierze udział w pracach Zgromadzenia Ogólnego Akademii, właściwego wydziału, oddziału, komitetu naukowego i problemowego;
- 2) przyczynia się do upowszechniania wyników nauki.

2. Członek krajowy Akademii może uczestniczyć w pracach rady naukowej instytutu naukowego Akademii.

3. Członek krajowy Akademii składa corocznie sprawozdanie ze swojej działalności wiceprezesowi Akademii kierującemu pracami wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową członka Akademii.

4. Członek Akademii, który ukończył 70 rok życia, otrzymuje status członka-seniora. Członek Akademii posiadający status członka-seniora może brać udział w pracach Akademii bez biernego prawa wyborczego oraz z wyłączeniem pracy w radzie kuratorów, o której mowa w art. 26 ust. 3.

Art. 13. 1. Członek krajowy Akademii otrzymuje miesięczne uposażenie, które jest świadczeniem niezależnym od dochodów pobieranych z innych źródeł. Uposażenie to nie jest uwzględniane przy ustalaniu wysokości emerytury lub renty oraz nie ma wpływu na zawieszenie albo zmniejszenie emerytury lub renty.

2. Jeżeli członek krajowy Akademii nie wykonuje bez usprawiedliwionej przyczyny obowiązków określonych w art. 12 ust. 1 i 3, Prezes Akademii, na wniosek wiceprezesa

Akademii kierującego pracami wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową członka Akademii, może zawiesić wypłatę uposażenia. Od decyzji o zawieszeniu wypłaty przysługuje odwołanie do Prezydium Akademii.

3. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość uposażenia, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając funkcje pełnione przez członków Akademii oraz zakres realizowanych przez nich obowiązków.

Rozdział 3

Organy Akademii

Art. 14. Organami Akademii są:

- 1) Zgromadzenie Ogólne Akademii;
- 2) Prezydium Akademii;
- 3) Prezes Akademii.

Art. 15. 1. Najwyższym organem Akademii jest Zgromadzenie Ogólne Akademii.

2. W Zgromadzeniu Ogólnym Akademii biorą udział, z głosem stanowiącym, członkowie krajowi Akademii.

3. Uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii są podejmowane zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków krajowych.

Art. 16. 1. Zgromadzenie Ogólne Akademii określa kierunki działania Akademii i sprawuje nadzór nad całokształtem jej działalności, podejmując w tym zakresie uchwały wiążące inne organy Akademii.

2. Zgromadzenie Ogólne Akademii w szczególności:

- 1) wybiera członków Akademii;
- 2) wybiera Prezesa Akademii spośród członków krajowych Akademii;
- 3) wybiera wiceprezesów Akademii spośród członków krajowych reprezentujących odrębne specjalności naukowe. Kandydatów na te stanowiska zgłasza Prezes Akademii;
- 4) przyjmuje roczne sprawozdania z działalności Akademii przedstawiane przez Prezesa

Akademii;

- 5) może powoływać doraźne lub stałe komisje do przygotowania projektów uchwał Zgromadzenia Ogólnego Akademii w sprawach określonych w uchwale o powołaniu komisji;
 - 6) wyznacza strategiczne kierunki rozwoju Akademii;
 - 7) wybiera Komisję do spraw etyki w nauce;
 - 8) uchwała kodeks etyki pracownika naukowego przedstawiony przez Komisję do spraw etyki w nauce.
3. Zgromadzenie Ogólne Akademii uchwała regulamin wyborów Prezesa Akademii i jej wiceprezesów.

Art. 17. 1. Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii przewodniczy Prezes Akademii.

2. Prezes Akademii zwołuje sesje Zgromadzenia Ogólnego Akademii co najmniej dwa razy w roku.

3. Na wniosek jednej piątej członków krajowych Prezes Akademii zwołuje sesję Zgromadzenia Ogólnego Akademii, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku.

Art. 18. 1. W skład Prezydium Akademii wchodzi:

- 1) Prezes Akademii;
- 2) wiceprezesi Akademii;
- 3) przewodniczący rad kuratorów.

2. Prezes Akademii jest przewodniczącym jej Prezydium.

3. W posiedzeniach Prezydium Akademii mogą uczestniczyć z głosem doradczym prezesi oddziałów, o których jest mowa w art. 29 ust. 4.

Art. 19. 1. Kadencja Prezydium Akademii trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego.

2. W razie zmian w składzie osobowym Prezydium Akademii w trakcie trwania kadencji, okres pełnienia funkcji przez nowo wybrane osoby kończy się z upływem kadencji tego

Prezydium.

Art. 20. 1. Prezydium Akademii w okresie między sesjami Zgromadzenia Ogólnego Akademii wykonuje zadania określone w art. 16 ust. 1 oraz sprawuje nadzór nad wykonywaniem zadań przez instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii w sposób zgodny z przepisami ustawy, statutem Akademii i uchwałami Zgromadzenia Ogólnego Akademii. W tym zakresie Prezydium Akademii wydaje odpowiednie zalecenia.

2. Prezydium Akademii:

- 1) określa strategiczne programy rozwoju Akademii oraz dokonuje oceny stopnia ich realizacji;
- 2) uchwała propozycje dotyczące projektu budżetu państwa w zakresie przewidzianym dla Akademii w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw nauki;
- 3) uchwała plany finansowe Akademii i rozpatruje sprawozdania z ich wykonania;
- 4) rozpatruje opinie, oceny, ekspertyzy i prognozy, o których mowa w art. 2 ust. 3 pkt 6, przedstawiane w imieniu Akademii;
- 5) uchwała program sesji Zgromadzenia Ogólnego Akademii;
- 6) opiniuje projekty ustaw dotyczących nauki i kształcenia;
- 7) podejmuje uchwały w sprawach zastrzeżonych w ustawie i statucie Akademii do właściwości Prezydium Akademii.

Art. 21. 1. Prezes i wiceprezesi Akademii są wybierani na 4 lata i mogą pełnić swoje funkcje tylko przez dwie następujące po sobie kadencje. Na podstawie dokonanego wyboru Prezes Rady Ministrów dokonuje aktu powołania Prezesa i wiceprezesów Akademii. W przypadku zmian na stanowiskach Prezesa i wiceprezesów Akademii w trakcie kadencji okres pełnienia funkcji przez nowo wybrane osoby kończy się z upływem bieżącej kadencji.

2. Jeżeli z upływem kadencji Prezes Akademii nie zostanie wybrany, dotychczasowy Prezes oraz wiceprezesi Akademii pełnią nadal swoje funkcje do czasu nowych wyborów, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy.

Art. 22. 1. Prezes Akademii kieruje bieżącą działalnością Akademii, składa w jej imieniu oświadczenia woli oraz odpowiada za gospodarowanie mieniem i wynik finansowy działalności Akademii. Prezes Akademii w szczególności odpowiada za gospodarowanie mieniem Akademii

zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 7 ust. 1.

2. Prezes Akademii sprawuje bieżący nadzór nad instytutami naukowymi, pomocniczymi jednostkami naukowymi i innymi jednostkami organizacyjnymi Akademii oraz koordynuje pracę wydziałów Akademii, o których mowa w art. 25 pkt 1.

3. Prezes Akademii rozporządza składnikami aktywów trwałych Akademii. Do czynności prawnych w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych Akademii o wartości rynkowej mienia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50 000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, stosuje się przepisy art. 5a-5c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm¹⁾).

4. Akademia sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981, z późn. zm.²⁾).

5. Zgody Prezesa Akademii wymaga czynność prawna, mająca za przedmiot mienie zaliczone zgodnie z przepisami o rachunkowości do aktywów trwałych o wartości rynkowej wyższej niż równowartość 20.000 euro, lecz niższej niż określona w ust. 1, polegającej na:

- 1) wniesieniu tego mienia do spółki lub fundacji;
- 2) dokonaniu darowizny;
- 3) nieodpłatnym oddaniu do używania innym podmiotom w drodze umów prawa cywilnego.

6. Prezes Akademii może, w terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia, nie wyrazić zgody na dokonanie czynności prawnych, o których mowa w ust. 3-5.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 106, poz. 673, Nr 115, poz. 741 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 155, poz. 1014, z 2000 r. Nr 48, poz. 550, z 2001 r. Nr 4, poz. 26, z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, Nr 123, poz. 1291 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 107, poz. 721.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 167, poz. 1399, z 2006 r. Nr 107, poz. 721 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1109.

7. Czynności prawne dokonane z naruszeniem przepisów określonych w ust. 5 i 6 są nieważne.

8. Prezes Akademii, w zakresie określonym w ustawie, ma prawo wydawania decyzji administracyjnych. Od decyzji wydanych przez Prezesa Akademii przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

9. Prezes Akademii ustala zakres zadań wiceprezesów Akademii, w którym zastępują oni Prezesa Akademii. Wiceprezesi Akademii wykonują również zadania określone w art. 27.

10. Prezes Akademii może w razie potrzeby powoływać organy doradcze w składzie i na czas przez niego określony, ale nie dłużej niż do końca kadencji Prezesa Akademii.

Art. 23. 1. Obsługę administracyjną Akademii sprawuje Kancelaria Akademii podlegająca Prezesowi Akademii.

2. Bieżącą działalnością Kancelarii Akademii kieruje Kanclerz Akademii.

3. Sposób wyboru Kanclerza Akademii, którego powołuje Prezes Akademii określa statut Akademii.

4. Szczegółowe zadania Kanclerza Akademii i Kancelarii Akademii określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii.

5. Do pracowników Kancelarii Akademii stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

6. Nabór kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Kancelarii Akademii jest otwarty i konkurencyjny.

7. Ogłoszenie o naborze zamieszcza się na stronie podmiotowej Akademii w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.³⁾), oraz w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Akademii.

8. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110.

zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o naborze.

9. Termin do składania dokumentów, określony w ogłoszeniu o naborze, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia na stronie podmiotowej Akademii w Biuletynie Informacji Publicznej.

10. Po upływie terminu do składania dokumentów określonego w ogłoszeniu o naborze niezwłocznie upowszechnia się listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze, przez umieszczenie jej w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Akademii, a także przez opublikowanie jej na stronie podmiotowej Akademii w Biuletynie Informacji Publicznej. Lista kandydatów zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

11. Z przeprowadzonego naboru kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Kancelarii Akademii sporządza się protokół.

12. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) określenie stanowiska pracy, na które nabór był prowadzony;
- 2) liczbę kandydatów;
- 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
- 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
- 5) uzasadnienie dokonanego wyboru.

13. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

14. Informacja, o której mowa w ust. 13, zawiera:

- 1) określenie stanowiska pracy;
- 2) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego;
- 3) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niezatrudnienia żadnego kandydata.

15. Informację o wyniku naboru upowszechnia się na stronie podmiotowej Akademii w Biuletynie Informacji Publicznej i w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Akademii.

16. Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w terminie 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, można zatrudnić na tym samym stanowisku kolejną osobę spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru. O zatrudnieniu tej osoby zamieszcza się informację zgodnie z przepisami ust. 13-15.

17. Prezes Akademii raz na 2 lata zleca przeprowadzenie audytu w Kancelarii Akademii. Wynik audytu wraz ze stanowiskiem Prezydium Akademii jest przedstawiany ministrowi właściwemu do spraw nauki.

Art. 24. Do organów Akademii pochodzących z wyboru stosuje się odpowiednio art. 19.

Rozdział 4

Struktura korporacyjna Akademii

Art. 25. Struktura korporacyjna Akademii obejmuje:

- 1) wydziały;
- 2) oddziały;
- 3) komitety naukowe;
- 4) komitety problemowe;
- 5) Komisję do spraw etyki w nauce.

Art. 26. 1. Liczbę oraz nazwy wydziałów Akademii określa jej statut.

2. Każdy członek Akademii, stosownie do specjalności naukowej, którą reprezentuje, wchodzi w skład jednego wydziału.

3. Członkowie Akademii wchodzi w ramach każdego wydziału do rady kuratorów dla instytutów naukowych lub centrów, o których mowa w art. 53, których działalność naukowa odpowiada zakresowi działania danego wydziału.

4. Do zadań rad kuratorów należy:

- 1) przeprowadzanie okresowej oceny instytutów naukowych na potrzeby Akademii i jej organów, w tym wyznaczanie krajowych i międzynarodowych audytorów i rozpatrywanie ich raportów;

- 2) występowanie do Prezesa Akademii z wnioskami o utworzenie, połączenie, podział, reorganizację, przekształcenie albo likwidację instytutu naukowego;
- 3) przeprowadzanie konkursów na dyrektora instytutu naukowego, w tym powoływanie komisji konkursowej;
- 4) dokonywanie oceny komitetów naukowych.

5. Rada kuratorów właściwego wydziału wybiera ze swojego grona przewodniczącego i jego zastępcę. Kadencja przewodniczącego rady kuratorów i jego zastępcy trwa 4 lata.

6. Tryb wyboru przewodniczącego i jego zastępcy określa regulamin uchwalony przez radę kuratorów.

Art. 27. Pracami wydziału kieruje wiceprezes Akademii, wskazany przez Prezesa Akademii, zgodnie ze specjalnością naukową, którą reprezentuje.

Art. 28. 1. Wydział uczestniczy w wykonywaniu zadań Akademii w dziedzinach nauki objętych zakresem jego działania.

2. Wydział koordynuje działalność instytutów naukowych objętych zakresem jego działania, w szczególności opiniuje wnioski z okresowej oceny instytutów naukowych Akademii, o których mowa w art. 26 ust. 4 pkt 1.

3. Wydział koordynuje i nadzoruje działalność komitetów naukowych objętych zakresem jego działania.

4. Do podejmowania uchwał wydziału stosuje się art. 15 ust. 3.

Art. 29. 1. Oddział może być utworzony w celu wykonywania zadań Akademii w określonym regionie kraju.

2. W skład oddziałów wchodzi członkowie krajowi mający miejsce zamieszkania lub zatrudnienia na danym terenie oraz inni członkowie krajowi deklarujący chęć uczestniczenia w pracach oddziałów.

3. Utworzenie i likwidacja oddziału wymaga uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii, zatwierdzonej przez ministra właściwego do spraw nauki .

4. Organami oddziału są: prezes oddziału, jego zastępcy i prezydium oddziału.

5. W skład prezydium oddziału wchodzi: prezes oddziału, jego zastępcy oraz inne osoby wybrane przez członków, o których mowa w ust. 2.

6. Zgromadzenie członków oddziału wybiera na czteroletnią kadencję prezydium i prezesa oddziału. Tryb wyboru prezydium i prezesa oddziału określa regulamin uchwalony przez zgromadzenie członków oddziału.

7. Prezes oddziału może pełnić swoją funkcję kolejno tylko przez dwie kadencje.

8. Organizację i szczegółowy zakres działania oddziału oraz zadania jego organów, o których mowa w ust. 4, określa statut oddziału uchwalony przez Prezydium Akademii.

9. Do zakresu działania oddziału należy w szczególności:

- 1) integracja życia naukowego i współpraca ze wszystkimi instytucjami naukowymi w określonym regionie kraju;
- 2) współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i organami administracji rządowej w województwie, w szczególności przez wykonywanie ekspertyz na rzecz tych organów;
- 3) pozyskiwanie środków europejskich i innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych na rzecz realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, w szczególności dotyczących tematyki regionalnej;
- 4) inicjowanie i prowadzenie międzynarodowej współpracy naukowej z regionami państw członkowskich Unii Europejskiej oraz z innymi krajami sąsiadującymi z Rzeczypospolitą Polską;
- 5) upowszechnianie i promocja wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

10. Obsługę administracyjną oddziału sprawuje Kancelaria Akademii.

Art. 30. Komitet naukowy jest samorządną reprezentacją dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych służącą integrowaniu uczonych całego kraju.

Art. 31. Zgromadzenie Ogólne Akademii tworzy komitety naukowe, wskazując wydziały, z którymi one współpracują.

Art. 32. 1. W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi Akademii zgodnie z ich specjalnością naukową oraz osoby wybierane przez właściwe środowisko naukowe.

2. Organami komitetu naukowego są: przewodniczący komitetu, jego zastępcy oraz prezydium komitetu naukowego.

3. W skład prezydium komitetu naukowego wchodzi przewodniczący, jego zastępcy oraz inne osoby, wybrane przez członków komitetu naukowego.

4. Komitet naukowy może powołać do swojego składu specjalistów z różnych dziedzin życia gospodarczego i społecznego oraz praktycznego zastosowania nauki.

5. Kadencja członków komitetu naukowego i jego organów trwa 4 lata i rozpoczyna się od dnia pierwszego zebrania w nowo wybranym składzie.

6. Przewodniczący komitetu naukowego może pełnić tę funkcję przez 2 kolejne kadencje.

7. Przewodniczący komitetu naukowego, który nie jest członkiem Akademii, uczestniczy w zebraniach właściwego wydziału, bez głosu stanowiącego.

8. Tryb wyboru członków komitetu naukowego i jego organów określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii.

Art. 33. 1. Do zadań komitetu naukowego należy w szczególności:

- 1) rozważanie istotnych problemów reprezentowanej dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych oraz organizowanie w tym celu debat, dyskusji i konferencji naukowych;
- 2) upowszechnianie wyników debat, dyskusji i konferencji naukowych, o których mowa w pkt 1;
- 3) przeprowadzanie ocen stanu i potrzeb reprezentowanej dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych oraz instytucji naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z organów Akademii;
- 4) przygotowywanie opinii, ocen, ekspertyz i prognoz naukowych dotyczących reprezentowanej dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych;
- 5) współpraca z organami i podstawowymi naukowymi jednostkami organizacyjnymi Akademii we wspieraniu rozwoju osób rozpoczynających karierę naukową;
- 6) współdziałanie przy wprowadzaniu w życie i upowszechnianiu wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- 7) dbałość o reprezentatywny wkład nauki polskiej do rozwoju nauki w świecie, w tym przez rozwój współpracy międzynarodowej;

8) wspólne z innymi komitetami naukowymi przygotowywanie multidyscyplinarnych opracowań naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z organów Akademii;

9) ocena wydawnictw naukowych.

2. Działalność komitetu naukowego podlega ocenie raz w okresie kadencji. Wiceprezes Akademii kierujący pracami wydziału, z którym współpracuje komitet naukowy, po upływie 2 lat od rozpoczęcia kadencji zarządza przeprowadzenie oceny przez radę kuratorów wydziału.

Art. 34. 1. Komitet problemowy może być utworzony przez prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii. Prezydium Akademii określa zadania i strukturę komitetu problemowego oraz powołuje jego członków.

2. Komitet problemowy może działać przy Prezydium Akademii albo przy wydziale.

Art. 35. 1. Komisja do spraw etyki w nauce wyraża opinie w sprawach dotyczących naruszeń zasad etyki w nauce przez pracownika uczelni publicznej, instytutu naukowego i pomocniczej jednostki naukowej oraz instytutu badawczego, o których mowa w ustawie z dnia ... o instytutach badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...), w szczególności w postępowaniach prowadzonych przez komisje dyscyplinarne.

2. Komisja do spraw etyki w nauce opracowuje kodeks etyki pracownika naukowego.

Art. 36. 1. W skład Komisji do spraw etyki w nauce wchodzi 7 członków: 6 członków reprezentujących wydziały Akademii oraz 1 członek wskazany przez Prezesa Akademii.

2. Komisja do spraw etyki w nauce wybiera swojego przewodniczącego na pierwszym posiedzeniu.

3. Komisja do spraw etyki w nauce orzeka w zespołach trzyosobowych.

4. Skład zespołu orzekającego oraz przewodniczącego zespołu ustala przewodniczący Komisji do spraw etyki w nauce.

5. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, tryb prac Komisji do spraw etyki w nauce, mając na uwadze zapewnienie jej sprawnego działania.

Rozdział 5

Instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii

Art. 37. Podstawową naukową jednostką organizacyjną Akademii jest instytut naukowy, zwany dalej „instytutem”.

Art. 38. 1. Instytut posiada osobowość prawną.

2. Do zadań instytutu należy w szczególności prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych w określonym obszarze badawczym, upowszechnianie wyników tych badań oraz ich wdrażanie do gospodarki.

3. W instytucie mogą być tworzone pracownie i powoływane zespoły do wykonania określonych zadań badawczych.

4. Instytut może organizować pracownie gościnne w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych przez pracowników uczelni i innych jednostek naukowych, o których mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr....., poz.).

5. Instytut może prowadzić:

- 1) wspólnie z innymi instytutami Akademii, uczelniami, a także z innymi jednostkami naukowymi, o których mowa w ustawie z dnia o zasadach finansowania nauki, studia doktoranckie, na zasadach określonych w przepisach o szkolnictwie wyższym;
- 2) samodzielnie studia, o których mowa w pkt 1;
- 3) studia podyplomowe oraz inną działalność z zakresu kształcenia na zasadach określonych w przepisach o szkolnictwie wyższym;
- 4) inne formy kształcenia związane z działalnością instytutu .

6. Instytut raz na 4 lata podlega audytowi, który przeprowadza Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych na zasadach określonych w ustawie z dnia o zasadach finansowania nauki. Wynik audytu stanowi podstawę oceny zgodności działalności instytutu z kierunkami, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 6, oraz prawidłowości realizacji zadań przez ten instytut.

Art. 39. Instytut tworzy się, jeżeli:

- 1) istnieje potrzeba prowadzenia w sposób ciągły badań naukowych lub prac rozwojowych, które ze względu na swój zakres, skalę lub charakter nie mogą być prowadzone w innych jednostkach naukowych, o których mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki oraz do prowadzenia tych badań jest potrzebna znaczna koncentracja pracowników naukowych oraz odpowiednia aparatura badawcza;
- 2) są spełnione warunki wymagane do uzyskania uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora;
- 3) zapewniono odpowiednie lokale, wyposażenie i środki finansowe.

Art. 40. Uchwałę o utworzeniu instytutu podejmuje Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii złożony po zasięgnięciu opinii właściwego wydziału. Utworzenie instytutu wymaga zgody ministra właściwego do spraw nauki, o którą występuje Prezes Akademii.

Art. 41. 1. Akademia, na podstawie umowy, wyposaża tworzony instytut ze swojego mienia w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w statucie instytutu. Czynność ta nie wymaga zgody, o której mowa w art. 22 ust. 3-5.

2. Wyposażenie, o którym mowa w ust. 1, polega na przeniesieniu, na podstawie umowy, prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego gruntu.

Art. 42. Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii lub dyrektora instytutu, złożony po zasięgnięciu opinii wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, uzgodniony z ministrem właściwym do spraw nauki, podejmuje uchwałę o połączeniu, podziale, reorganizacji lub likwidacji instytutu.

Art. 43. 1. Połączenie instytutów może polegać na:

- 1) utworzeniu jednego instytutu z dwóch lub więcej instytutów, które w wyniku połączenia tracą osobowość prawną;
- 2) włączeniu do jednego instytutu innego instytutu lub kilku instytutów, które w wyniku połączenia tracą osobowość prawną.

2. Instytut do którego włączono inny instytut lub kilka instytutów, może zachować dotychczasową nazwę.

3. Instytut utworzony w wyniku połączenia albo instytut, do którego włączono inny instytut lub instytuty, przejmuje pracowników, mienie oraz należności i zobowiązania instytutów

podlegających łączeniu.

4. Prezydium Akademii, na podstawie projektu umowy pomiędzy instytutami podejmuje uchwałę o połączeniu instytutów, która zawiera:

1) oznaczenie łączonych instytutów:

a) nazwy i siedziby,

b) numery identyfikacyjne REGON,

c) numery identyfikacji podatkowej NIP;

2) określenie instytutu utworzonego w wyniku połączenia,

3) określenie terminu połączenia i daty sporządzenia sprawozdań finansowych łączonych instytutów.

5. Jeżeli połączenie instytutów następuje w ciągu roku obrotowego, uchwała o połączeniu powinna określać także zasady łączenia planów finansowych instytutów, podziału nagród, premii i innych świadczeń.

6. Przejęcie mienia łączonych instytutów następuje na podstawie ich sprawozdań finansowych sporządzonych na dzień poprzedzający dzień połączenia.

7. Przejęcia mienia oraz zobowiązań i należności łączonych instytutów dokonuje w formie protokołu zdawczo-odbiorczego instytut powstający w wyniku połączenia albo instytut, do którego włączono inny instytut lub instytuty.

8. Instytut utworzony w wyniku połączenia lub instytut, do którego włączono inny instytut lub instytuty, wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki, których podmiotem były łączone instytuty.

Art. 44. 1 . Podział instytutu może polegać na:

1) utworzeniu z instytutu dwóch lub więcej instytutów;

2) wydzieleniu z instytutu określonych komórek organizacyjnych w celu włączenia ich do innego instytutu;

3) wydzieleniu z instytutu określonych komórek organizacyjnych i utworzeniu innego instytutu lub instytutów.

2. Instytuty utworzone w wyniku podziału przejmują pracowników i mienie instytutu ulegającego podziałowi.

3. Instytuty utworzone w wyniku podziału odpowiadają solidarnie za zobowiązania instytutu ulegającego podziałowi.

4. Uchwała Prezydium Akademii o podziale instytutu zawiera:

- 1) określenie instytutu ulegającego podziałowi:
 - a) nazwę i siedzibę,
 - b) numer identyfikacyjny REGON,
 - c) numer identyfikacji podatkowej NIP;
 - 2) określenie terminu podziału;
 - 3) określenie instytutów, które będą utworzone w wyniku podziału lub do których będą włączone komórki organizacyjne instytutu ulegającego podziałowi;
 - 4) określenie komórek organizacyjnych, które będą wydzielone z instytutu w celu ich włączenia do innego instytutu lub instytutu tworzonego w wyniku podziału;
 - 5) ustalenia dotyczące sposobu podziału mienia oraz rozliczeń z tytułu zobowiązań, przejęcia uprawnień i obowiązków.
5. Do podziału instytutów stosuje się odpowiednio art. 43 ust. 5-8.

Art. 45. Reorganizacja instytutu może polegać na:

- 1) zmianie przedmiotu lub zakresu działania instytutu;
- 2) zmianie dotychczasowej nazwy instytutu;
- 3) dokonaniu zmian w strukturze organizacyjnej instytutu:
 - a) likwidacji wyodrębnionej organizacyjnie części instytutu,
 - b) przekazaniu Akademii lub sprzedaży wyodrębnionych organizacyjnie i gospodarczo części instytutu;
- 4) przekształceniu zagranicznej stacji naukowej w instytut naukowy.

Art. 46.1. Likwidacja instytutu może polegać na:

- 1) przejściu przez inny instytut lub instytuty, za zgodą dyrektora instytutu przejmującego;
- 2) całkowitym zakończeniu działalności instytutu.

2. Uchwała Prezydium Akademii o likwidacji instytutu zawiera:

- 1) oznaczenie instytutu podlegającego likwidacji;
- 2) oznaczenie dnia otwarcia i zakończenia likwidacji;

- 3) określenie sposobu i trybu zadysponowania mieniem;
- 4) określenie sposobu uregulowania zobowiązań.

Art 47. 1. Instytut, na wniosek Prezesa Akademii lub dyrektora instytutu i rady naukowej instytutu, zaopiniowany przez Prezesa Akademii, może być, po zasięgnięciu opinii właściwego wydziału:

- 1) włączony do uczelni publicznej, po uzgodnieniu z właściwymi organami uczelni, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw nauki,
- 2) włączony do instytutu badawczego, w rozumieniu ustawy z dnia... o instytutach badawczych, po uzgodnieniu z organami instytutu badawczego, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów,
- 3) przekształcony w instytut badawczy, w rozumieniu ustawy z dnia ... o instytutach badawczych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów

- na wspólny wniosek zainteresowanych podmiotów podlegających włączeniu lub przekształceniu, ustalający sposób komisyjnej wyceny majątku, przekazania majątku, uregulowania zobowiązań i uprawnień pracowników, uwzględniający zasady prawidłowej gospodarki majątkiem.

2. Do instytutu włączonego do uczelni publicznej, przekształconego w instytut badawczy lub włączonego do instytutu badawczego w rozumieniu ustawy z dnia... o instytutach badawczych, stosuje się odpowiednio przepisy o łączeniu instytutów.

Art. 48. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb tworzenia, łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutów oraz szczegółowy tryb tworzenia i likwidacji pomocniczych jednostek naukowych, sposób komisyjnego ustalania majątku oraz sposób przekazywania majątku, uregulowania zobowiązań i uprawnień pracowników instytutów i pomocniczych jednostek naukowych, mając na celu poprawę jakości prowadzonych badań naukowych lub prac rozwojowych oraz potencjału naukowego instytutów i pomocniczych jednostek naukowych, a także racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oraz majątkiem instytutów i pomocniczych jednostek naukowych.

Art. 49. 1. Instytut może być postawiony w stan upadłości, na wniosek Prezesa Akademii, jeżeli zaprzestał spłaty zadłużenia i wartość jego aktywów nie wystarcza na zaspokojenie

wszystkich zobowiązań, a jego likwidacja w sposób określony w art. 46 jest nieuzasadniona ze względów naukowych lub ekonomicznych.

2. Do postępowania, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy prawa upadłościowego.

Art. 50. 1. Statut instytutu uchwała rada naukowa instytutu. Statut zatwierdza Prezes Akademii po zaopiniowaniu przez wydział właściwy ze względu na zakres działania instytutu. W tym samym trybie dokonuje się zmian statutu. Nowo utworzonemu instytutowi statut nadaje Prezes Akademii na wniosek wydziału właściwego ze względu na zakres działania instytutu.

2. Statut instytutu określa w szczególności jego zadania i strukturę organizacyjną.

3. Nazwa instytutu powinna zawierać zwrot „Polskiej Akademii Nauk”.

Art. 51. 1. Instytut nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru instytutów Polskiej Akademii Nauk, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Instytut używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą instytutu w otoku.

Art. 52. 1. Rejestr prowadzi Akademia.

2. Wnioski o wpis do rejestru składają:

- 1) wiceprezes Akademii kierujący pracami wydziału - o wpis instytutu;
- 2) dyrektor instytutu - o wykreślenie instytutu włączonego, połączonego lub podzielonego albo o dokonanie zmiany wpisu;
- 3) likwidator instytutu - o wykreślenie instytutu.

3. Wpis do rejestru lub odmowa wpisu następują w drodze decyzji administracyjnej Prezesa Akademii.

4. Rejestr jest jawny. Nie można zasłaniać się nieznajomością danych zamieszczonych w rejestrze, chyba, że osoba dowiedzie, że przy zachowaniu należytej staranności nie mogła o nich wiedzieć.

5. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i formę prowadzenia rejestru,

- 2) dane, jakie musi zawierać wniosek o wpis do rejestru,
 - 3) nazwy rubryk rejestru,
 - 4) tryb dokonywania wpisów i zmian w rejestrze,
 - 5) warunki wykreślenia instytutu z rejestru,
 - 6) sposób i tryb wydawania z rejestru odpisów i wyciągów
- z zachowaniem zasady przejrzystości i dostępności do danych zawartych w rejestrze.

Art. 53. 1. Instytuty współpracują w ramach centrów Akademii, zwanych dalej „centrami”.

2. W skład centrów wchodzi instytuty Akademii. W skład centrów mogą także wchodzić uczelnie, instytuty badawcze, o których mowa w ustawie z dnia o instytutach badawczych, przedsiębiorcy prowadzący badania naukowe i prace rozwojowe oraz zagraniczne instytucje naukowe.

3. Centra tworzy Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii wskazując, z uwzględnieniem naukowej i gospodarczej specyfiki podmiotów, o których mowa w ust. 2, wydział, z którym dane centrum współpracuje.

4. Centra działają na podstawie umów zawartych pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład centrów.

5. Umowa o utworzeniu centrum zawiera w szczególności postanowienia dotyczące:

- 1) szczegółowych zadań centrum;
- 2) struktury organizacyjnej centrum;
- 3) sposobu reprezentacji centrum;
- 4) sposobu finansowania zadań centrum;
- 5) sposobu podejmowania decyzji przez organy centrum;

6) odpowiedzialności podmiotów wchodzących w skład centrum za zobowiązania majątkowe centrum.

6. Do zadań centrów należy :

- 1) wspieranie i koordynowanie działalności badawczej instytutów;
- 2) inicjowanie i koordynowanie udziału instytutów, uczelni i innych jednostek naukowych w międzynarodowych programach badawczych;
- 3) inicjowanie organizowania środowiskowych centrów aparaturowych i nadzór nad nimi;
- 4) współdziałanie w organizowaniu środowiskowych studiów doktoranckich;
- 5) organizowanie okresowej wymiany pracowników naukowych pomiędzy instytutami a uczelniami;
- 6) rozwijanie programów staży podoktorskich w instytutach centrów;
- 7) pozyskiwanie i obsługa projektów badawczych międzynarodowych, wspólnych projektów badawczych krajowych i z funduszy europejskich.

7. Centrum kieruje przewodniczący, wybrany z grona dyrektorów jednostek działających w ramach danego centrum, po uzyskaniu opinii rady kuratorów wydziału odpowiedniego ze względu na specjalność naukową.

8. Do okresu pełnienia funkcji przewodniczącego centrum stosuje się przepisy art. 57 ust. 5.

9. Dyrektorzy jednostek wchodzących w skład centrum tworzą prezydium centrum. Pracami prezydium kieruje przewodniczący centrum. Zebrania prezydium centrum odbywają się nie rzadziej niż raz na 3 miesiące.

10. Przewodniczący centrum składa corocznie raport z realizacji zadań centrum Prezesowi Akademii w terminie do dnia 31 stycznia.

Art. 54. Organami instytutu są rada naukowa i dyrektor.

Art. 55. 1. Rada naukowa sprawuje bieżący nadzór nad działalnością instytutu, dbając zwłaszcza o wysoki poziom jego działalności naukowej i rozwój osób rozpoczynających karierę naukową, o których mowa w ustawie z dnia... o Narodowym Centrum Nauki.

2. Rada naukowa w szczególności:

- 1) określa profil instytutu na podstawie najlepszych osiągnięć badawczych instytutu w okresie

ostatnich pięciu lat;

- 2) przyjmuje programy badań, współpracy z zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz działalności wydawniczej;
- 3) zatwierdza sprawozdania z działalności instytutu;
- 4) nie rzadziej niż raz na 2 lata dokonuje oceny aktywności naukowej pracowników naukowych instytutu;
- 5) przeprowadza przewody doktorskie, habilitacyjne oraz przedstawia wnioski o nadanie tytułu naukowego, w ramach posiadanych uprawnień;
- 6) podejmuje uchwały w innych sprawach zastrzeżonych do kompetencji rady naukowej w ustawie, statucie Akademii lub w statucie instytutu.

Art. 56. 1. W skład rady naukowej wchodzi, z głosem stanowiącym:

- 1) osoby z tytułem naukowym lub stopniem naukowym doktora habilitowanego zatrudnione w instytucie w pełnym wymiarze czasu pracy lub wybierani przez nie przedstawiciele;
- 2) członkowie Akademii wskazani do udziału w pracach rady naukowej przez wydział właściwy ze względu na specjalność naukową;
- 3) osoby z tytułem naukowym, stopniem naukowym doktora habilitowanego lub doktora, specjaliści z różnych dziedzin życia gospodarczego i społecznego oraz praktycznego zastosowania nauki, nie zatrudnione w instytucie albo zatrudnione w nim w niepełnym wymiarze czasu pracy, wybrane przez osoby wymienione w pkt 1 i 2;
- 4) wybrani przedstawiciele innych pracowników naukowych zatrudnionych w instytucie w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 5) dyrektor instytutu i jego zastępcy do spraw naukowych;
- 6) wskazane przez przewodniczącego centrum, odpowiedniego ze względu na specjalność naukową, nie więcej niż 4 osoby spoza instytutu wyróżniające się wiedzą i znaczącym dorobkiem w dziedzinie objętej zakresem działania instytutu, posiadające co najmniej stopień naukowy doktora.

2. Statut instytutu określa liczbę członków rady naukowej, jednak nie większą niż 50 osób, udział w niej osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, oraz tryb ich wyboru.

3. Rada naukowa wybiera przewodniczącego i jego zastępców oraz sekretarza. Funkcji tych nie może pełnić dyrektor instytutu ani jego zastępcy.

4. Kadencja rady naukowej trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego.

Art. 57. 1. Instytutem kieruje jego dyrektor przy pomocy zastępców.

2. Dyrektor uczestniczy w zebraniach wydziału, właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, z głosem stanowiącym, z wyjątkiem spraw dotyczących wysuwania lub popierania kandydatów na członków Akademii.

3. Prezes Akademii powołuje na stanowisko dyrektora instytutu kandydata wybranego w drodze konkursu. Kandydat na dyrektora jest wyłaniany spośród osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora. Kandydat na dyrektora instytutu może posiadać obywatelstwo innego państwa. Kandydata na dyrektora wyłania komisja konkursowa, powołana przez radę kuratorów wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową.

4. Jeżeli osoba, powołana na stanowisko dyrektora, nie jest pracownikiem instytutu, Prezes Akademii nawiązuje z nią, na czas zajmowania stanowiska dyrektora, stosunek pracy na stanowisku pracownika naukowego zgodnie z art. 76 ust. 1-5 i 8.

5. Dyrektor instytutu zajmuje stanowisko przez 4 lata w pełnym wymiarze czasu pracy. Ta sama osoba może zajmować stanowisko dyrektora nie dłużej niż przez 2 następujące po sobie okresy czteroletnie.

6. Prezes Akademii może, na wniosek wiceprezesa Akademii kierującego pracami wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, odwołać ze stanowiska dyrektora instytutu przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 5, jeżeli narusza on prawo lub nie wykonuje należycie swoich obowiązków, co stwierdza rada naukowa lub rada kuratorów, o której mowa w art. 26 ust. 3, w toku dokonywanej oceny działalności instytutu. Odwołanie ze stanowiska dyrektora instytutu nie narusza trwającego stosunku pracy.

7. Liczbę, sposób powoływania i odwoływania zastępców dyrektora oraz zakres ich zadań określa statut instytutu.

8. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ust. 3, skład i zadania komisji konkursowej, sposób ogłoszenia konkursu, tryb postępowania komisji konkursowej i sposób wyłaniania przez nią kandydatów na stanowisko dyrektora, z zachowaniem zasady jawności i przejrzystości tej procedury.

Art. 58. 1. Instytut dysponuje własnym mieniem i nie odpowiada za zobowiązania Akademii, a Akademia nie odpowiada za zobowiązania instytutu. Za wykorzystanie mienia instytutu na realizację jego zadań statutowych odpowiada dyrektor instytutu.

2. Do przysługującego instytutowi prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa stosuje się art. 6 ust. 2.

3. Składnikami aktywów trwałych instytutu rozporządza dyrektor. Do czynności prawnych w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych instytutu, o wartości rynkowej przekraczającej równowartość 50 000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, stosuje się art. 5a – 5c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

Art. 59. 1. Instytut występuje w stosunkach prawnych we własnym imieniu i działa na własny rachunek.

2. W imieniu instytutu oświadczenia woli składa dyrektor lub upoważniona przez niego osoba.

Art. 60. 1. Akademia może utworzyć instytut międzynarodowy, na podstawie porozumienia z zagranicznymi instytucjami lub organizacjami naukowymi. Utworzenie międzynarodowego instytutu, którego zadania dotyczą bezpieczeństwa kraju, wymaga zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych, Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Statut instytutu międzynarodowego stanowi integralną część porozumienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Instytut międzynarodowy utworzony w trybie określonym w ust. 1 jest instytutem Akademii. Przepisy art. 39, art. 40, art. 41, art. 52, art. 53 ust. 2, art. 59, art. 60 ust. 1 i art. 72 stosuje się odpowiednio.

Art. 61. 1. Akademia może utworzyć, na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej lub samorządowej, wspólny instytut z uczelniami publicznymi lub z innymi jednostkami naukowymi, o których mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia ... o zasadach

finansowania nauki. Wspólny instytut może być utworzony na podstawie bezpośrednich porozumień z tymi uczelniami lub innymi jednostkami naukowymi. Przepisy art. 39 i art. 42-46 stosuje się odpowiednio.

2. Porozumienie, o którym mowa w ust. 1, określa formę prawną wspólnego instytutu.

Art. 62. 1. Utworzenie za granicą instytutu lub filii instytutu następuje na wniosek Prezydium Akademii, w drodze porozumienia zawartego pomiędzy ministrem właściwym do spraw nauki a odpowiednim organem administracji rządowej właściwym do spraw nauki państwa, na terytorium którego ma zostać utworzony instytut lub filia instytutu.

2. Do filii instytutu, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 39, art. 41, art. 52, art. 53 ust. 2 i art. 59.

Art. 63. 1. Pomocniczymi jednostkami naukowymi Akademii są w szczególności: archiwa, biblioteki, muzea i ogrody botaniczne.

2. Pomocnicze jednostki naukowe Akademii tworzy, łączy, dzieli, reorganizuje i likwiduje Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki. Do tworzenia i likwidacji pomocniczej jednostki naukowej stosuje się art. 40 i 46.

3. Prezes Akademii nadaje pomocniczej jednostce naukowej statut, który określa jej zadania i organizację oraz może wskazać wydział Akademii sprawujący nadzór nad jej działalnością. Do jednostki tej stosuje się art. 39 pkt 3.

Art. 64. 1. Prezes Akademii może tworzyć i likwidować inne jednostki organizacyjne Akademii, w szczególności domy pracy twórczej, domy zjazdów i konferencji lub domy rencistów.

2. Prezes Akademii nadaje jednostkom wymienionym w ust. 1 statut określający zasady ich działania i strukturę organizacyjną, a także nadzoruje ich działalność. Do jednostek tych stosuje się art. 39 pkt 3.

Rozdział 6

Finanse Akademii

Art. 65. Działalność Akademii jest finansowana ze środków publicznych i niepublicznych.

Art. 66.1 Przychodami Akademii są:

- 1) dotacje podmiotowe na pokrycie bieżącej działalności Akademii, obejmujące:
 - a) działalność organów i struktury korporacyjnej Akademii, w tym diety oraz zwrot kosztów podróży oraz zakwaterowania na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy, przysługujące osobom działającym w organach oraz strukturze korporacyjnej Akademii;
 - b) współpracę naukową z zagranicą realizowaną w ramach umów i porozumień podpisanych przez Akademię, w tym składki do organizacji międzynarodowych;
 - c) działalność Kancelarii Akademii, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii;
 - d) działalność instytutów międzynarodowych w części obejmującej bieżącą eksploatację budynków stanowiących siedzibę tych instytutów oraz koszty utrzymania, administracji i obsługi technicznej, jeżeli umowy międzynarodowe albo porozumienia z zagranicznymi instytucjami lub organizacjami naukowymi nie stanowią inaczej;
 - e) działalność upowszechniającą naukę, o której mowa w art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia ... o zasadach finansowania nauki;
- 2) dotacje celowe na zadania w zakresie kształcenia, o którym mowa w art. 2 ust. 3 pkt 3;
- 3) dotacje celowe na finansowanie inwestycji realizowanych przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne działające w strukturze Akademii;
- 4) środki pozyskane przez Akademię zgodnie z odrębnymi przepisami z funduszy strukturalnych lub z niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), programów ramowych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych;
- 5) odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bankowym Akademii, z wyjątkiem

odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych;

6) przychody z działalności gospodarczej;

7) przychody ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych Akademii;

8) darowizny, spadki i zapisy.

2. Przychodami Akademii mogą być również dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie przekształceń lub restrukturyzacji pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii.

3. Restrukturyzacja pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii może obejmować zmiany struktury organizacyjnej lub zatrudnienia wynikające ze zmiany profilu prowadzonej działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej.

4. Przychody, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 oraz w ust. 2, są przekazywane przez ministra właściwego do spraw nauki ze środków ujętych w części budżetu państwa, której jest dysponentem.

5. Koszty działalności Akademii są pokrywane z przychodów, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 67. Przychody, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5-8, Akademia przeznaczą na realizację zadań statutowych, w szczególności na rozwój nauki, w tym na promowanie nowatorskich badań, dofinansowywanie inwestycji wspomagających działalność naukową, promowanie rozwoju młodych naukowców, o których mowa w art. 2 pkt 14 ustawy z dnia... o zasadach finansowania nauki, przez przyznawanie stypendiów naukowych przez Prezesa Akademii, a także na koszty utrzymania mienia Akademii, w tym remonty, przebudowy lub rozbudowy i inwestycje oraz finansowanie zobowiązań publiczno-prawnych i cywilno-prawnych związanych z tym mieniem. Środki te, nie wydatkowane w danym roku, przechodzą na rok następny.

Art. 68. 1. Akademia tworzy:

1) fundusz statutowy;

2) fundusze określone w odrębnych ustawach.

2. Fundusz statutowy Akademii odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku, stanowiących wyposażenie

Akademii.

3. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość zysku netto Akademii.

4. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość pokrycia straty netto Akademii.

Art. 69. 1. Akademia i jej instytuty mogą, w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i promocji nauki, za zgodą ministra właściwego do spraw nauki, tworzyć spółki, obejmować lub nabywać i posiadać udziały oraz akcje spółek handlowych.

2. Wpływy z tytułu dywidend oraz ze zbycia udziałów lub akcji spółek handlowych stanowią przychody Akademii lub jej instytutów.

Art. 70. 1. Akademia prowadzi samodzielną gospodarkę finansową. Podstawą gospodarowania środkami, o których mowa w art. 66 ust. 1 i 2, jest plan finansowy, zwany dalej „planem”.

2. Roczny plan obejmuje:

1) przychody własne;

2) dotacje z budżetu państwa;

3) koszty, w tym:

a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,

b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,

c) koszty majątkowe.

3. Do czasu zatwierdzenia planu na podstawie kwot ujętych w ustawie budżetowej podstawą gospodarki finansowej jest projekt planu.

4. Plan jest uchwalany przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii i podlega zatwierdzeniu w ciągu 21 dni przez ministra właściwego do spraw nauki.

5. Sprawozdania budżetowe z wykonania planu sporządza się w terminach i na zasadach określonych w przepisach o ustawy z dnia... o finansach publicznych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

6. Instytuty prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając koszty działalności z przydzielonych im środków publicznych na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia... o zasadach finansowania nauki oraz ustawy z dnia... o finansach publicznych oraz ze środków

niepublicznych pozyskiwanych przez instytuty.

7. Instytuty mogą uczestniczyć w wynikach ekonomicznych osiąganych z tytułu stosowania i upowszechniania efektów ich działalności.

8. Podstawą gospodarki finansowej instytutu jest plan finansowy, który ustala dyrektor po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

Art. 71. 1. Instytut tworzy fundusze:

- 1) statutowy;
- 2) rezerwowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

2. Instytut może tworzyć fundusze:

- 1) badań własnych;
- 2) stypendialny;
- 3) wdrożeń;
- 4) nagród.

3. Fundusze, o których mowa w ust. 1 i 2, tworzy się w oparciu o następujące zasady:

- 1) fundusz statutowy stanowi równowartość majątku na dzień rozpoczęcia działalności;
- 2) fundusz rezerwowy tworzy się z nie mniej niż 8% zysku netto za poprzedni rok obrotowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.⁴⁾);
- 4) fundusz wdrożeń jest tworzony ze środków przekazanych instytutowi na podstawie umów przez przedsiębiorców wdrażających wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych tego instytutu, z tytułu osiągnięcia wymiernych efektów ekonomicznych wdrożenia;
- 5) fundusz badań własnych oraz stypendialny tworzone są z zysku netto za poprzedni rok obrotowy;
- 6) fundusz nagród instytut tworzy w ciężar kosztów działalności w bieżącym roku obrotowym, do wysokości odpisu 8,5% sumy wynagrodzeń otrzymanych przez pracowników tej jednostki w poprzednim roku obrotowym, uwzględniając składniki

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 118, poz. 561, Nr 139, poz. 647 i Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 82, poz. 518 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 75, poz. 486 i Nr 113, poz. 717, z 2002 r. Nr 135, poz. 1146, z 2003 r. Nr 213, poz. 2081, z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2007 r. Nr 69, poz. 467 i Nr 89, poz. 589 oraz z 2008 r. Nr 86, poz. 522.

wynagrodzeń przyjmowane do obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, a także wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy; wysokość odpisu ustala dyrektor instytutu; jeżeli dokonanie odpisu powodowałoby w bieżącym roku obrotowym ujemny wynik finansowy lub zwiększyłoby ujemny wynik, odpisu nie dokonuje się.

4. Fundusze, o których mowa w ust. 1 i 2, zmniejsza się lub zwiększa na następujących zasadach:

- 1) fundusz statutowy instytutu zwiększa się o odpis z zysku netto i darowizny;
- 2) fundusz rezerwowy służy na pokrycie strat instytutu; w przypadku gdy strata netto będzie wyższa niż fundusz rezerwowy, pozostała część straty zostanie pokryta z funduszu statutowego;
- 3) w przypadku gdy fundusz rezerwowy osiągnie wartość 1/5 funduszu statutowego, instytut może nie dokonywać odpisu z zysku;
- 4) odpisu na fundusz nagród dokonuje się zaliczkowo w bieżącym roku obrotowym, z tym że wypłata nagród następuje w następnym roku, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego instytutu; warunki wypłat ze środków tego funduszu określa zakładowy układ zbiorowy pracy lub regulamin wynagradzania;
- 5) środki funduszu wdrożeniowego przeznacza się na wypłatę nagród za osiągnięcie efektów wdrożenia; warunki wypłat ze środków tego funduszu określa zakładowy układ zbiorowy pracy lub regulamin ustalony przez instytut.

5. Zysk netto instytutu przeznacza się na zwiększenie:

- 1) funduszu rezerwowego;
- 2) funduszu badań własnych;
- 3) funduszu statutowego;
- 4) funduszu nagród;
- 5) funduszu stypendialnego;
- 6) zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

6. Niewykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy instytutu przechodzą na rok następny.

Art. 72. Kancelaria Akademii i pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne Akademii prowadzą gospodarkę finansową na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o finansach publicznych w formach określonych w statucie.

Art. 73. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb finansowania i gospodarki finansowej Akademii oraz gospodarki finansowej jej instytutów, sposób sporządzania planu finansowego, sprawozdawczości i rozliczania kosztów przez Akademię i jej instytuty, z zachowaniem zasady prawidłowej gospodarki majątkiem Akademii i jej instytutów.

Rozdział 7

Pracownicy instytutów, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii

Art. 74. Instytuty oraz pomocnicze jednostki naukowe Akademii mogą zatrudniać:

- 1) pracowników naukowych;
- 2) pracowników badawczo-technicznych;
- 3) pracowników bibliotecznych, dokumentacji i informacji naukowej;
- 4) pracowników inżynierskich i technicznych;
- 5) pracowników organizacyjno-ekonomicznych i administracyjnych;
- 6) pracowników na stanowiskach robotniczych i obsługi.

Art. 75. 1. Pracownicy naukowcy mogą być zatrudniani na stanowiskach:

- 1) profesora zwyczajnego;
- 2) profesora nadzwyczajnego;
- 3) profesora wizytującego;
- 4) adiunkta;
- 5) asystenta.

2. Pracownicy badawczo-techniczni mogą być zatrudniani na stanowiskach:

- 1) głównego specjalisty;
- 2) specjalisty.

Art. 76. 1. Na stanowisku profesora zwyczajnego można zatrudnić osobę, która posiada tytuł naukowy.

2. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego można zatrudnić osobę, która posiada stopień

naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy.

3. Na stanowisku profesora wizytującego można zatrudnić osobę, która:

1) przebywa na urlopie bezpłatnym w innej jednostce naukowej, o której mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia... o zasadach finansowania nauki, i posiada stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy, lub

2) na stałe zamieszkuje za granicą i posiada co najmniej stopień naukowy doktora.

4. Zatrudnienie na stanowisku profesora wizytującego nie może być dłuższe niż 3 lata.

5. Na stanowisku adiunkta można zatrudnić osobę, która posiada co najmniej stopień naukowy doktora.

6. Na stanowisku asystenta można zatrudnić osobę, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny.

7. Na stanowisku specjalisty lub głównego specjalisty do spraw obsługi środowiskowej aparatury badawczej, o których mowa w art. 75 ust. 2, można zatrudnić osobę, która posiada stopień naukowy doktora.

8. Przy zatrudnianiu na stanowisko, o którym mowa w art. 75, cudzoziemca lub obywatela polskiego, który tytuł zawodowy, stopień naukowy lub tytuł naukowy uzyskał za granicą, można odstąpić od wymagań określonych w ust. 1-7.

Art. 77. Bibliotekarze oraz pracownicy dokumentacji i informacji naukowej mogą być zatrudnieni na stanowiskach:

- 1) kustosza dyplomowanego;
- 2) starszego kustosza dyplomowanego;
- 3) asystenta bibliotecznego;
- 4) adiunkta bibliotecznego;
- 5) asystenta dokumentacji i informacji naukowej;
- 6) adiunkta dokumentacji i informacji naukowej;
- 7) dokumentalisty dyplomowanego;
- 8) starszego dokumentalisty dyplomowanego.

Art. 78. 1. Stosunek pracy na stanowisku profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego

nawiązuje się na podstawie mianowania albo przez zawarcie umowy o pracę. Wyłącznie na podstawie umowy o pracę można zatrudnić na stanowisku profesora nadzwyczajnego i wizytującego osobę, która:

- 1) posiada ustalone prawo do emerytury lub renty;
- 2) jest zatrudniona w instytucie naukowym lub pomocniczej jednostce naukowej Akademii w niepełnym wymiarze czasu pracy;
- 3) jest zatrudniona na podstawie mianowania w innej jednostce naukowej, o której mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia... o zasadach finansowania nauki.

2. Stosunek pracy z innymi pracownikami naukowymi niż określeni w ust. 1 nawiązuje się przez zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony lub na czas określony, niezbędny do wykonania określonego zadania badawczego.

3. Mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego i profesora nadzwyczajnego dokonuje Prezes Akademii na wniosek dyrektora właściwego instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej po uzyskaniu opinii rady naukowej.

4. Umowę o pracę zawiera dyrektor właściwego instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej.

5. Zatrudnienie pracownika naukowego jest poprzedzone konkursem ogłaszanym na stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw nauki. Sposób i tryb przeprowadzania konkursów na poszczególne stanowiska naukowe uchwała rada naukowa instytutu lub dyrektor pomocniczej jednostki naukowej.

Art. 79. 1. Okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta niemającego stopnia naukowego doktora habilitowanego nie może przekroczyć 8 lat, a asystenta niemającego stopnia naukowego doktora - 6 lat.

2. Bieg terminów, o których mowa w ust. 1, ulega zawieszeniu na czas trwania urlopu macierzyńskiego i wychowawczego, urlopu dla poratowania zdrowia oraz na czas trwania służby wojskowej.

Art. 80. W instytutach lub pomocniczych jednostkach naukowych na stanowiskach, o których mowa w art. 74, może być zatrudniona osoba nie posiadająca obywatelstwa polskiego bez konieczności uzyskania zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 20

kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850 i Nr 171, poz. 1056).

Art. 81. 1. Do podstawowych obowiązków pracowników naukowych należy wykonywanie zadań statutowych instytutów lub pomocniczych jednostek naukowych, w szczególności prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, ogłaszanie i upowszechnianie ich wyników oraz udział w realizacji podjętych przez jednostkę zadań w zakresie kształcenia.

2. Pracownicy naukowcy mogą prowadzić w zatrudniającym ich instytucie lub pomocniczej jednostce naukowej badania podjęte z własnej inicjatywy za zgodą dyrektora. W tym przypadku korzystanie przez pracownika z warsztatu badawczego instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej nie powinno kolidować z programem badań naukowych, porządkiem wewnętrznym i możliwościami materialnymi instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej.

3. Wykonywanie przez pracownika naukowego dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej, bez uzyskania wcześniejszej zgody dyrektora instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej, stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem w instytucie lub pomocniczej jednostce naukowej, stanowiącym podstawowe miejsce pracy.

4. Osoby zatrudnione na stanowisku dyrektora instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej mogą podejmować dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub prowadzić działalność gospodarczą, za zgodą Prezesa Akademii. Wykonywanie przez dyrektora zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej bez zgody Prezesa Akademii powoduje wygaśnięcie stosunku pracy na stanowisku dyrektora instytutu lub dyrektora pomocniczej jednostki naukowej.

5. Wypowiedzenia stosunku pracy, o którym mowa w ust. 3, dokonuje dyrektor, a wygaśnięcia zatrudnienia, o którym mowa w ust. 4, Prezes Akademii.

6. Przepisów ust. 3 i 4 nie stosuje się do pracowników naukowych podejmujących zatrudnienie w ramach stosunku pracy:

- 1) w urzędach, o których mowa w art. 1 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 4a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.⁵⁾);

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123,

- 2) w organach towarzystw naukowych i zawodowych;
- 3) w organach wymiaru sprawiedliwości;
- 4) w instytucjach kultury.

7. Dyrektor instytutu przedstawia do wiadomości odpowiedniej rady kuratorów wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, informację o pracownikach, o których mowa w ust. 3 – 6. Informacja ta jest uwzględniana przy ocenie instytutu, o której mowa w art. 26 ust. 4 pkt 1.

Art. 82. W instytutach, pomocniczych jednostkach naukowych i innych jednostkach organizacyjnych Akademii nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 83. Pracownicy naukowci podlegają ocenom okresowym obejmującym wyniki ich pracy, przy czym asystenci i adiunkci nie rzadziej niż raz na dwa lata, a profesorowie nie rzadziej niż raz na cztery lata. Szczegółowy tryb i częstotliwość dokonywania ocen określa rada naukowa instytutu w regulaminie zatwierdzonym przez wiceprezesa Akademii kierującego pracami wydziału.

Art. 84. Pracownicy naukowci mają prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni w roku kalendarzowym.

Art. 85. 1. Pracownikom Akademii przysługuje dodatek za wysługę lat:

- 1) pracownikom naukowym - w wysokości 3% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 3 latach pracy, wzrastający o 1% w każdym następnym roku, do 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 20 latach pracy;
- 2) pozostałym pracownikom - w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1% w każdym następnym roku, do 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 20 latach pracy.

poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 89, poz. 589 oraz z 2008 r. Nr 157, poz. 976.

2. Za wieloletnią pracę pracownikom Akademii przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po 25 latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po 30 latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po 35 latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po 40 latach pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po 45 latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

Art. 86. Pracownikowi Akademii, przechodzącemu na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Art. 87. 1. Pracownik naukowy zachowuje prawo do pełnego wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

2. Za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną pracownik naukowy zachowuje prawo do wynagrodzenia obliczanego na zasadach przewidzianych w art. 92 Kodeksu pracy.

3. Pracownik naukowy zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy po przepracowaniu co najmniej 3 lat w instytucie ma prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nieprzekraczającym jednego roku według zasad i trybu określonych w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 88.1. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może ulec rozwiązaniu w drodze porozumienia stron w każdym czasie.

2. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, może nastąpić w przypadku:

- 1) czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres tej niezdolności przekracza okres zasiłkowy, a w przypadku stwierdzenia przez uprawnionego lekarza

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240 i Nr 180, poz. 1280 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416.

poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy, jeżeli okres ten przekracza dwa lata;

2) wszczęcia postępowania w sprawie likwidacji instytutu;

3) otrzymania przez mianowanego pracownika naukowego, w okresie nie krótszym niż rok, dwóch kolejnych ocen negatywnych, o których mowa w art. 83;

4) podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej, bez uzyskania zgody dyrektora, o której mowa w art. 81 ust. 3;

3. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym bez wypowiedzenia może nastąpić w przypadku:

1) trwałej utraty zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia pracownika na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy pracownik odmawia przejścia do innej pracy;

2) niedostarczenia w wyznaczonym terminie orzeczenia potwierdzającego zdolność do pracy na zajmowanym stanowisku, wydanego przez lekarza prowadzącego badania okresowe lub kontrolne;

3) dopuszczenia się przez niego:

a) czynu określonego w art. 115 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.⁷⁾) stwierdzonego prawomocnym wyrokiem sądowym,

b) stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej na podstawie orzeczenia Komisji do spraw etyki w nauce:

- przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzenia w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania,
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania,
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznego zniekształcenia takiego utworu, artystycznego wykonania,

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 oraz z 2008 r. Nr 181, poz. 1293.

fonogramu, wideogramu lub nadania,

- innego sposobu naruszenia cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych,
- fałszowania badań lub wyników badań naukowych,
- innego oszustwa naukowego;

4) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.

4. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może być rozwiązany również z innych ważnych przyczyn, po uzyskaniu zgody rady naukowej instytutu.

Art. 89. 1. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego wygasa z mocy prawa w przypadku:

- 1) stwierdzenia, że mianowanie nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów;
 - 2) prawomocnego orzeczenia przez sąd utraty praw publicznych;
 - 3) prawomocnego orzeczenia środka karnego w postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, w przypadku gdy orzeczenie to dotyczy wykonywania obowiązków pracownika naukowego;
 - 4) upływu trzymiesięcznego okresu nieobecności w pracy z powodu tymczasowego aresztowania;
 - 5) odbywania kary pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności;
 - 6) upływu okresu mianowania;
 - 7) śmierci pracownika naukowego.
2. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego zatrudnionego na stanowisku profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego wygasa z końcem roku, w którym ukończył on 70. rok życia.
3. Wygaśnięcie stosunku pracy stwierdza dyrektor.
4. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego zatrudnionego na stanowisku dyrektora, z końcem roku, w którym ukończył on 70. rok życia, przekształca się - na czas pozostały do zakończenia zatrudnienia na tym stanowisku - w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę.

Art. 90. Organem właściwym do rozwiązania stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym jest Prezes Akademii.

Art. 91. 1. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia prezesów oddziałów, przewodniczących centrów i przewodniczących rad kuratorów, uwzględniając kwalifikacje poszczególnych osób, pełnione funkcje oraz zakres realizowanych obowiązków.

2. Minister właściwy do spraw nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, warunki wynagradzania pracowników pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii oraz tryb przyznawania innych świadczeń związanych z wykonywaną pracą, uwzględniając kwalifikacje poszczególnych osób, pełnione funkcje oraz zakres realizowanych obowiązków.

Art. 92. W sprawach nie uregulowanych przepisami ustawy do pracowników instytutów, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii stosuje się przepisy Kodeksu pracy.

Rozdział 8

Odpowiedzialność dyscyplinarna pracowników naukowych i badawczo-technicznych zatrudnionych w instytutach i pomocniczych jednostkach naukowych Akademii

Art. 93. Pracownicy naukowci i badawczo-techniczni zatrudnieni w instytutach i pomocniczych jednostkach naukowych Akademii ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za rażące naruszenie obowiązków lub uchybienie godności pracownika nauki.

Art. 94.1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z pozbawieniem prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w instytucie na okres do pięciu lat.

2. Odpis orzeczenia o udzieleniu kary dyscyplinarnej z uzasadnieniem włącza się do akt osobowych pracownika naukowego lub badawczo-technicznego.

Art. 95.1. Karę upomnienia za przewinienia dyscyplinarne mniejszej wagi nakłada dyrektor po

uprzednim wysłuchaniu pracownika naukowego lub badawczo-technicznego.

2. Pracownik naukowy lub badawczo-techniczny ukarany przez dyrektora karą upomnienia może wnieść odwołanie do komisji dyscyplinarnej. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, komisja nie może wymierzyć kary surowszej.

Art. 96.1. W sprawach dyscyplinarnych pracowników naukowych lub badawczo-technicznych orzekają:

- 1) w pierwszej instancji - komisja dyscyplinarna w instytucie lub pomocniczej jednostce naukowej w składzie 3 członków;
- 2) w drugiej instancji - komisja dyscyplinarna do spraw pracowników naukowych i badawczo-technicznych instytutów przy Prezesie Akademii w składzie 3 członków.

2. W składzie orzekającym komisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, co najmniej jeden z członków powinien posiadać tytuł zawodowy magistra na kierunku prawo.

3. Przewodniczącym składu orzekającego powinien być pracownik naukowy zatrudniony na stanowisku nie niższym niż obwiniony.

Art. 97.1. Komisja dyscyplinarna, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 1, pochodzi z wyboru. Tryb wyboru określa statut instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej.

2. Komisję dyscyplinarną, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 2, powołuje Prezes Akademii.

3. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 96 ust. 1, są niezawisłe w zakresie orzekania.

4. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 96 ust. 1, rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu, oraz opinii Komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w ust. 5.

5. W sprawach naruszeń dyscyplinarnych, które stanowią jednocześnie naruszenie zasad etyki w nauce, w szczególności określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1-4 komisja dyscyplinarna może zwrócić się o wydanie opinii do Komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 35. Opinia Komisji do spraw etyki w nauce wiąże komisję dyscyplinarną w ustaleniu treści naruszenia.

6. Postanowienia i orzeczenia składu orzekającego zapadają zwykłą większością głosów.

7. Kadencja komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 1, trwa cztery lata.
8. Kadencja komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 2, trwa cztery lata.
9. Obsługę komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 2, wykonują komórki organizacyjne Kancelarii Akademii.

Art. 98.1. Postępowanie dyscyplinarne komisja dyscyplinarna wszczyna na wniosek rzecznika dyscyplinarnego.

2. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie sześciu miesięcy od dnia powzięcia odpowiednio przez dyrektora lub Prezesa Akademii wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary oraz po upływie pięciu lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające z urzędu w przypadku, gdy pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu zarzuca się popełnienie czynu polegającego na:

- 1) przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu;
- 2) rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania;
- 3) naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób;
- 4) fałszowaniu badań lub wyników badań naukowych i prac rozwojowych lub dokonaniu innego oszustwa naukowego;
- 5) przyjmowaniu, w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w instytucie, korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
- 6) powoływaniu się na wpływy w instytucie, instytucji państwowej lub samorządowej albo wywoływaniu przekonania innej osoby lub utwierdzaniu jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę;
- 7) udzieleniu albo obiecywaniu udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucie, polegające na wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w

instytucie, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.

4. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 2, wszczęto postępowanie dyscyplinarne, karalność czynu uzasadniającego nałożenie kary ustaje z upływem dwóch lat od dnia wszczęcia postępowania.

5. Nie stosuje się przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, któremu zarzuca się popełnienie czynu, o którym mowa w ust. 3 pkt 1-5.

6. Kary dyscyplinarne określone w art. 94 ust. 1 pkt 1-3 ulegają zatarciu, a odpis orzeczenia o ukaraniu, dołączony do akt osobowych pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, podlega usunięciu po upływie trzech lat, a w przypadku kary określonej w art. 94 ust. 1 pkt 3 po upływie pięciu lat od dnia doręczenia mu prawomocnego orzeczenia o ukaraniu, jeżeli w tym okresie nie został on ukarany dyscyplinarnie lub sędownie za przestępstwo umyślne.

Art. 99. 1. Rzecznika dyscyplinarnego w instytucie powołuje rada naukowa instytutu spośród pracowników naukowych tego instytutu, a w pomocniczej jednostce naukowej dyrektor spośród pracowników naukowych tej jednostki.

2. Rzecznika dyscyplinarnego przy komisji, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 2, powołuje Prezes Akademii, spośród pracowników naukowych posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego.

3. W przypadku powzięcia przez organ, który powołał rzecznika dyscyplinarnego, wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego odpowiedzialność dyscyplinarną, organ niezwłocznie poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

4. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego powoływanego przez radę naukową instytutu lub dyrektora pomocniczej jednostki naukowej trwa cztery lata.

5. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego powoływanego przez Prezesa Akademii trwa cztery lata.

Art. 100. 1. Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy.

2. W przypadku gdy obwiniony uchyla się od uczestnictwa w postępowaniu, postępowanie może toczyć się pod jego nieobecność.

3. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej w instytucie strony mogą się odwołać do komisji, o

której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 2, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

4. Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 96 ust. 1 pkt 2, stronom służy odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Do odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego nie służy kasacja.

5. O prawomocnym orzeczeniu w sprawach naruszeń, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1-4 komisja dyscyplinarna przekazuje informację do wiadomości organu przyznającego środki finansowe na naukę.

6. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, skazano go za popełnienie innego czynu lub komisja bezpodstawnie umorzyła postępowanie;
- 3) w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo skład komisji nie odpowiadał warunkom określonym w art. 96, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu.

7. Wznowienie nie może nastąpić z przyczyny wymienionej w ust. 5 pkt 1, jeżeli była ona przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny w trybie określonym w ust. 4.

8. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego nie jest dopuszczalne po jego śmierci albo po upływie trzech lat od popełnienia czynu będącego podstawą orzeczenia, a gdy czyn stanowił przestępstwo - po upływie okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa lub w razie wykonania kary i jej zatarcia.

9. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie trzydziestu dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności - także jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 101. 1. Dyrektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne, a także w toku postępowania wyjaśniającego, jeżeli ze względu na wagę i wiarygodność przedstawionych zarzutów celowe jest odsunięcie go od wykonywania obowiązków.

2. Pracownik naukowy lub badawczo-techniczny zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków z dniem jego tymczasowego aresztowania.

3. Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nie może trwać dłużej niż sześć miesięcy, chyba że przeciwko pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu toczy się nadal postępowanie karne.

Art. 102. 1. Wynagrodzenie zasadnicze pracownika naukowego lub badawczo-technicznego w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków może ulec obniżeniu, a tymczasowo aresztowanego ulega ograniczeniu najwyżej do połowy, w zależności od stanu rodzinnego pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zawieszenie. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków nie przysługują dodatki do wynagrodzenia oraz wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe.

2. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub karne zakończy się umorzeniem z braku dowodów winy albo wydaniem orzeczenia lub wyroku uniewinniającego, pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu należy wypłacić pozostałą część pełnego wynagrodzenia.

Art. 103. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego, przebieg postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, sposób i warunki wzywania i przesłuchiwania obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadzania innych dowodów, a także sposób wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia, z zachowaniem przejrzystości tych postępowań oraz zapewnieniem bezstronności osób przeprowadzających te postępowania.

Art. 104. Do postępowania dyscyplinarnego wobec pracowników naukowych i badawczo-technicznych w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu

postępowania karnego, z wyłączeniem art. 82.

Rozdział 9

Zmiany przepisów obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 105. W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.⁸⁾), w art. 12 ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk;”.

Art. 106. W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.⁹⁾), w art. 7 ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą;”.

Art. 107. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.¹⁰⁾), w art. 7 ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk;”.

Art. 108. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.¹¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 143 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 142 ust. 1, rozstrzygają samodzielnie

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1412, Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825, z 2007 r. Nr 109, poz. 747 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 245, poz. 1775, Nr 249, poz. 1828 i Nr 251, poz. 1847 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 585 i Nr 116, poz. 730.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 216, poz. 1826, z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1365 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240 i Nr 180, poz. 1280 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416.

wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii Komisji do spraw etyki w nauce.”;

2) po art. 144 dodaje się art. 144a w brzmieniu:

„ Art. 144a. W sprawach naruszeń dyscyplinarnych, które stanowią jednocześnie naruszenie zasad etyki w nauce, w szczególności określonych w art. 144 ust. 3 pkt 1-5, komisja dyscyplinarna może zwrócić się o wydanie opinii do Komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia ... o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. ..., poz. ...). Opinia Komisji do spraw etyki w nauce wiąże komisję dyscyplinarną w ustaleniu treści naruszenia.

3) art. 146 otrzymuje brzmienie:

„Art. 146. 1. Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wnosi o orzeczenie kary, o której mowa w art. 140 ust. 1 pkt 4, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród nauczycieli akademickich uczelni.

2. W przypadku gdy obwiniony uchyła się od uczestnictwa w postępowaniu, postępowanie może toczyć się pod jego nieobecność.

3. Od orzeczenia uczelnianej komisji dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich strony mogą się odwołać do komisji, o której mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2, w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

4. Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 142 ust. 1 pkt 2, stronom służy odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Do odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego nie służy kasacja.

5. Informację o prawomocnym orzeczeniu w sprawach naruszeń, o których mowa w art. 144 ust. 3 pkt 1-5, komisja dyscyplinarna przekazuje do wiadomości organu przyznającego środki finansowe na naukę.

6. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, skazano go za popełnienie innego czynu lub komisja bezpodstawnie umorzyła postępowanie;
- 3) w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo skład komisji nie odpowiadał warunkom określonym w art. 142, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu.

7. Wznowienie nie może nastąpić z przyczyny wymienionej w ust. 6 pkt 1, jeżeli była ona przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny w trybie określonym w ust. 4.

8. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego nie jest dopuszczalne po jego śmierci albo po upływie trzech lat od popełnienia czynu będącego podstawą orzeczenia, a gdy czyn stanowił przestępstwo - po upływie okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa lub w razie wykonania kary i jej zatarcia.

9. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie trzydziestu dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności - także jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.”.

Art. 109. Polska Akademia Nauk działająca na podstawie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469, z późn. zm.¹²⁾) staje się Polską Akademią Nauk w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 110. Kadencja organów Akademii i jej placówek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych wygasa z upływem terminów określonych w dotychczasowych przepisach.

Art. 111.1. Akademia, instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne Akademii dostosują swoje statuty i regulaminy organizacyjne do

¹²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 141, poz. 943, z 1999 r. Nr 49, poz. 484, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 164, poz. 1365.

postanowień niniejszej ustawy w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu ustanowienia nowego statutu lub innych wewnętrznych przepisów, o których mowa w ust. 1, obowiązują dotychczasowe postanowienia ze zmianami wynikającymi z ustawy.

Art. 112. Akademia ureguje prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego gruntów, odnośnie mienia będącego we władaniu instytutów w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, zgodnie z art. 41 ust. 2.

Art. 113. Jednostki organizacyjne Akademii nie posiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk podlegają przekształceniom nie później niż w ciągu 3 lat od wejścia w życie ustawy. Do przekształceń stosuje się przepisy art. 42-47.

Art. 114. Zagraniczne stacje naukowe Akademii utworzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ulegają przekształceniom w instytuty lub łączą się z instytutami lub podlegają likwidacji w terminie 3 lat od wejścia w życie ustawy. Przepisy art. 42 i art. 46 stosuje się odpowiednio.

Art. 115. Dotychczasowi członkowie rzeczywisci, korespondenci i zagraniczni stają się członkami Akademii w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 116. Do stosunków pracy nawiązanych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem że:

- 1) dotychczasowi profesorowie uzyskują stanowisko profesora zwyczajnego;
- 2) dotychczasowi docenci uzyskują stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Art. 117. Do maksymalnego okresu zatrudnienia osób na stanowiskach asystenta lub adiunkta, z którymi nawiązano stosunek pracy na tych stanowiskach przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 118. Do spraw dyscyplinarnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 119. 1. Do dnia 31 grudnia 2009 r. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad

Akademii w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawowymi i statutem Akademii, w tym w zakresie gospodarki finansowej.

2. Do dnia 31 grudnia 2009 r. do gospodarki finansowej prowadzonej przez Akademię, instytuty, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 120. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12 ust. 3, art. 43, art. 47 ust. 5, art. 67 oraz art. 86 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 109, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 47, art. 48, art. 52 ust. 5, art. 73, art. 91 ust. 1 niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 121. Traci moc ustawa z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469 z późn. zm.¹²⁾).

Art. 122. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 5 ust. 1 i art. 65-73, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.;
- 2) art. 81 ust. 3 i 4, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2010 r.

Uzasadnienie

Polska Akademia Nauk, która powstała w 1951 r., działa w obecnym kształcie jako państwowa instytucja naukowa na podstawie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469, z późn. zm.). Ustawa ta podlegała tylko niewielkim nowelizacjom.

Wobec zmieniających się warunków funkcjonowania nauki oraz stawianych jej oczekiwań, a także ze względu na wzrastającą konkurencję międzynarodową w obszarze badań naukowych, jest konieczne dokonanie zmian w strukturze i sposobie działania Akademii, w tym jej jednostek naukowych.

Celem reformy PAN jest pełniejsze wykorzystanie potencjału Akademii, podwyższenie jakości prowadzonych w instytutach PAN badań naukowych, poprawa efektywności zarządzania PAN, szersze wprowadzenie zasad obowiązujących w Europejskiej Przestrzeni Badawczej, w tym w zakresie promowania rozwoju kariery (szczególnie na początkowych stadiach rozwoju) oraz zwiększenie mobilności kadry naukowej. Celem przyjętych rozwiązań jest również doprowadzenie do odmłodzenia korporacji PAN.

W związku z dużą liczbą wprowadzanych zmian było konieczne przygotowanie nowej ustawy w miejsce obecnie obowiązującej.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania zakładają:

- 1) zmianę struktury wiekowej członków Akademii,
- 2) jednoznaczne wyodrębnienie zadań, które realizuje Akademia jako korporacja wybitnych uczonych oraz zadań, które realizują instytuty naukowe Akademii,
- 3) wzmocnienie nadzoru nad gospodarowaniem mieniem Akademii przez dookreślenie celowości dysponowania tym mieniem tylko do realizacji zadań statutowych,
- 4) wprowadzenie wyraźnego rozdziału odpowiedzialności Prezesa Akademii za gospodarowanie majątkiem Akademii – jako korporacji oraz odpowiedzialności dyrektorów instytutów za gospodarowanie majątkiem instytutów,
- 5) wprowadzenie nowego organu w strukturze korporacyjnej Akademii – Komisji do spraw etyki w nauce – wyrażającej opinie w sprawach dotyczących naruszeń zasad etyki w nauce, których dopuszczają się pracownicy wszystkich jednostek naukowych,

- 6) dokonywanie systemowej oceny pracy naukowej w instytutach, przeprowadzanej zarówno wewnątrz Akademii (przez rady kuratorów), jak też realizowanej przez organ zewnętrzny (Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych),
- 7) stworzenie ram prawnych do przekształcania instytutów, w tym łączenia ich z uczelniami wyższymi i instytutami badawczymi,
- 8) stworzenie ram prawnych do realizacji wspólnych zadań naukowo-badawczych i dydaktycznych przez instytuty Akademii, uczelnie wyższe i instytuty badawcze, co pozwoli na konsolidację i wzmocnienie potencjału naukowego wokół problemów badawczych i unikatowej aparatury badawczej.

Wprowadzone zmiany w zakresie członkostwa w korporacji PAN są ukierunkowane na zwiększenie udziału osób o najwyższych kwalifikacjach zawodowych, których działalność naukowa osiągnęła wymiar także międzynarodowy. Nacisk został położony na zmianę struktury wiekowej korporacji, bowiem w 2008 r. struktura wieku członków Akademii wskazuje na przewagę, zwłaszcza wśród jej członków rzeczywistych, osób powyżej 75 roku życia. Na 190 członków rzeczywistych zaledwie 6 (3,15%) jest w wieku poniżej 65 roku życia, a aż 146 (70%) – powyżej 75 roku. Lepiej kształtują się proporcje wiekowe wśród członków korespondentów (75 osób poniżej 65 lat i 26 osób powyżej 75 lat). Konieczne jest zatem odmłodzenie korporacji, co powinno prowadzić do bardziej prężnego jej działania oraz intensyfikacji kontaktów zagranicznych członków Akademii. Wpłyne to również na sposób realizacji zadań przez PAN oraz na uzyskanie nowego spojrzenia na rolę i zadania polskiej nauki w zmieniających się warunkach jej funkcjonowania w świecie.

W związku z powyższym członkowie Akademii powyżej 70 roku życia otrzymają status członka-seniora. Członkowie Akademii posiadający status członka-seniora nie korzystają z biernego prawa wyborczego w wyborach do organów Akademii, a także z udziału w pracach rad kuratorów.

Struktura wieku profesorów zatrudnionych w PAN wygląda następująco: na 950 profesorów, 174 jest w wieku 66-70 lat, a 206 – w wieku powyżej 70 lat (razem 40%). Istnieje zatem potrzeba wspierania rozwoju młodych naukowców. Art. 2 ust. 3 pkt 2 projektowanej ustawy jako jedno z głównych zadań Akademii wyszczególnia wspieranie rozwoju osób rozpoczynających karierę naukową. Realizacja tego zadania będzie stanowiła zachętę dla młodych osób do podejmowania pracy naukowej, co powinno przyczynić się do zniwelowania

tw. luki pokoleniowej w nauce.

Istotne zmiany zostały wprowadzone w zakresie organizacji i trybu działania organów Akademii. Organami Akademii są:

- 1) Zgromadzenie Ogólne Akademii,
- 2) Prezydium Akademii,
- 3) Prezes Akademii.

Zgromadzenie Ogólne ma główne kompetencje w zakresie wyboru członków Akademii, Prezesa i wiceprezesów Akademii oraz wyznaczania strategicznych kierunków rozwoju Akademii.

Nowym zadaniem Zgromadzenia Ogólnego jest również dbałość o etykę pracownika naukowego. Zgodnie z projektowaną ustawą do zadań Zgromadzenia Ogólnego Akademii należy wybór Komisji do spraw etyki w nauce i uchwalenie kodeksu etyki pracownika naukowego, opracowanego i przedstawionego przez tę Komisję.

Komisja do spraw etyki w nauce (w składzie 7 członków, w tym 6 reprezentujących wydziały Akademii i 1 wskazany przez Prezesa Akademii) będzie również wyrażała opinie w sprawach dotyczących naruszeń zasad etyki w nauce przez pracownika uczelni publicznej, instytutu naukowego i pomocniczej jednostki naukowej oraz instytutu badawczego (art. 35 ust. 1). W tym zakresie Akademia będzie realizowała nowe zadania na rzecz całego środowiska naukowego w Polsce.

Całkowicie zmieniono i ograniczono skład Prezydium Akademii. Zgodnie z projektowaną ustawą (art. 18 ust. 1) w jego skład wchodzi:

- 1) Prezes Akademii, który jest równocześnie przewodniczącym Prezydium,
- 2) wiceprezesi Akademii,
- 3) przewodniczący rad kuratorów.

Pozwoli to na zdecydowanie bardziej operatywny tryb działania Prezydium. Równocześnie projektowana ustawa przewiduje, że w posiedzeniach Prezydium mogą uczestniczyć z głosem doradczym prezesi oddziałów Akademii. Z uwagi na fakt, że oddziałom Akademii zostało wyznaczone m.in. nowe zadanie polegające na integrowaniu życia naukowego i prowadzeniu współpracy naukowej w określonym regionie kraju, podejmowane przez Prezydium Akademii decyzje będą uwzględniały potrzeby i oczekiwania różnych regionalnych środowisk naukowych.

Inne zmiany w zakresie struktury korporacyjnej Akademii obejmują między innymi:

- 1) wprowadzenie rad kuratorów dla odpowiednich instytutów i centrów badawczych Akademii,
- 2) określenie nowych zadań oddziałów Akademii,
- 3) redefinicję zadań komitetów naukowych oraz objęcie oceną działalności komitetów.

Nowym rozwiązaniem jest tworzenie - w ramach każdego wydziału – rady kuratorów dla odpowiednich instytutów lub centrów, w ramach których współpracują instytuty. Tego typu rozwiązanie pozwoli na mocniejsze zaangażowanie członków korporacji, którzy są nadal czynnie zatrudnieni w jednostkach naukowych (zarówno w instytutach PAN, jak i wyższych uczelniach, czy instytutach badawczych) w życie instytutów naukowych PAN.

Zgodnie z projektem do zadań rad kuratorów będzie należało:

- przeprowadzanie okresowej oceny instytutów naukowych na potrzeby Akademii i jej organów, w tym wyznaczanie krajowych i międzynarodowych audytorów i rozpatrywanie ich raportów,
- występowanie do Prezesa Akademii z wnioskami o utworzenie, połączenie, podział, reorganizację albo likwidację instytutu naukowego,
- przeprowadzanie konkursów na dyrektora instytutu naukowego, w tym powoływanie komisji konkursowej,
- dokonywanie oceny komitetów naukowych.

Należy zaznaczyć, że kompetencje rad kuratorów nie rozmywają kompetencji wydziałów, ponieważ jednostki te jednoznacznie odróżnia metoda pracy. O ile wydziały realizują swoje zadania (koordynowanie działalności instytutów i komitetów naukowych, opiniowanie wniosków z okresowej oceny instytutów) metodą podejmowania uchwał, to rady kuratorów prowadzą bezpośrednią i bieżącą działalność operacyjną, przeprowadzając ocenę instytutów i komitetów naukowych oraz przeprowadzając konkursy na stanowiska dyrektora instytutu.

W związku z tym członkowie rad kuratorów będą wykazywać się bezpośrednio dużą aktywnością, wymagającą większego nakładu pracy niż w przypadku członków wydziałów. Stąd też wprowadzono zapis, że w skład rad kuratorów wchodzi osoby poniżej 70 roku życia, aby bez przeszkód efektywnie wykonywały swe obowiązki.

Natomiast członkowie wydziałów, bez ograniczeń wiekowych, będą stanowić grupę „mędrców”,

którzy w formie dyskusji wypracowują stosowne oceny w formie uchwał.

Projektowana ustawa określa nowe zadania oddziałów Akademii. Szczególny nacisk kładzie się na integrację życia naukowego i współpracę ze wszystkimi instytucjami naukowymi w regionie, a także na współpracę z władzami samorządowymi i wojewódzkimi. Do zadań oddziałów Akademii będzie należało również:

- pozyskiwanie środków europejskich i innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych na rzecz realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, w szczególności dotyczących tematyki regionalnej,
- inicjowanie i prowadzenie międzynarodowej współpracy naukowej z regionami krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz z innymi krajami,
- upowszechnianie i promocja wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

Komitet naukowy, tak jak w obecnym stanie prawnym, będzie samorządną reprezentacją dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych, służącą integrowaniu uczonych całego kraju. Projektowana ustawa wyznacza komitetowi nowe zadania (art. 33 ust. 1) oraz przewiduje, że działalność komitetu będzie podlegała ocenie raz w okresie kadencji. Oceny działalności komitetu naukowego będzie dokonywała rada kuratorów odpowiedniego wydziału (wydziału, z którym współpracuje komitet).

Kolejną istotną zmianę dotyczącą zasad gospodarowania majątkiem Akademii przewiduje art. 22 ust. 1-6 projektowanej ustawy. Polska Akademia Nauk gospodaruje znaczącym majątkiem Skarbu Państwa, wprowadzono zatem przepis o odpowiedzialności Prezesa Akademii za gospodarowanie mieniem oraz za wynik finansowy Akademii. Jednocześnie do rozporządzania składnikami aktywów trwałych Akademii o wartości rynkowej mienia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50 000 euro będą stosowane odpowiednie przepisy ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

Ponadto art. 22 ust. 4 projektowanej ustawy określa, że Akademia sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych.

Projektowana ustawa wprowadza również zmiany w sposobie funkcjonowania Kancelarii

Akademii, która zapewnia obsługę administracyjną Akademii. Kancelaria będzie kierowana przez Kanclerza Kancelarii (w obecnym stanie prawnym – przez Prezesa Akademii). Sposób wyboru Kanclerza określi statut Akademii, a szczegółowe zadania Akademii – regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii.

Projektowana ustawa przewiduje ponadto, że Kancelaria będzie poddawana cyklicznemu audytowi (art. 23 ust. 7), a nabór pracowników będzie otwarty i konkurencyjny (art. 23 ust. 6-16). Takie rozwiązania pozwolą na osiągnięcie najwyższych standardów obsługi administracyjnej Akademii.

Znaczące zmiany wprowadza się do organizacji jednostek naukowych Akademii. Podstawową naukową jednostką organizacyjną Akademii będzie instytut naukowy, posiadający osobowość prawną.

Projektowana ustawa (art. 53) zakłada współpracę instytutów w ramach centrów tworzonych w celu koncentracji i lepszego koordynowania działalności naukowej, co jest niezbędne do osiągnięcia wysokiej w skali międzynarodowej konkurencyjności nauki w Polsce – „masy krytycznej”.

Centra będą inicjować i koordynować udział instytutów, uczelni i innych jednostek naukowych w międzynarodowych programach badawczych, a także inicjować organizowanie środowiskowych studiów doktoranckich, okresowej wymiany pracowników naukowych między instytutami a uczelniami oraz rozwijać programy staży podoktorskich. Centra badawcze będą też organizować środowiskowe centra aparaturowe, które pozwolą na pełniejsze wykorzystanie unikatowej aparatury badawczej przez większą liczbę naukowców i zespołów badawczych. W celu realizacji zadań będzie utworzone prezydium centrum, złożone z dyrektorów jednostek wchodzących w skład centrum.

W projektowanej ustawie nie została określona liczba centrów, by nie tworzyć stałej dodatkowej struktury biurokratycznej wewnątrz PAN, dając tym samym możliwość organizowania się instytutów w ramach centrów, wówczas, kiedy będzie to uzasadnione koniecznością koordynowania działalności badawczej, koniecznością udziału w międzynarodowych programach badawczych, prowadzeniem środowiskowych studiów doktoranckich, czy realizacją innych uzasadnionych merytorycznie zadań określonych w art. 53

ust. 6 projektu.

Wprowadzono też zasadę, że w skład centrów – poza instytutami naukowymi PAN – mogą wchodzić instytuty badawcze, uczelnie wyższe, jak również jednostki sektora gospodarczego prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe i zagraniczne instytucje naukowe.

Sposób i warunki działania takich centrów będą regulowane w drodze umowy, zawartej pomiędzy podmiotami wchodzącymi w ich skład na podstawie Kodeksu cywilnego. Pozwala to dyrektorom instytutów samodzielnie inicjować współpracę w ramach centrów i przystępować do takiej współpracy.

Raz na 4 lata instytut będzie podlegał ocenie przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (działający przy ministrze właściwym do spraw nauki), której wynik będzie stanowił podstawę do określenia kategorii instytutu. Osobną ocenę na potrzeby Akademii będą przeprowadzać rady kuratorów.

Szczególny nacisk położono na możliwość przekształceń instytutów, wprowadzając szeroką paletę rozwiązań pozwalających na prowadzenie aktywnej polityki organów Akademii wobec instytutów. Obowiązująca ustawa przewiduje tylko tworzenie i likwidację instytutu naukowego. Projektowana ustawa umożliwi również łączenie, podział lub reorganizację instytutów, w tym łączenie instytutów z uczelniami państwowymi oraz instytutami badawczymi.

Ustawa wprowadza również deregulację prawną umożliwiającą tworzenie wspólnych instytutów z uczelniami publicznymi oraz innymi jednostkami naukowymi, nie tylko na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej lub samorządowej, ale także na podstawie bezpośrednich porozumień z tymi uczelniami lub innymi jednostkami naukowymi. Zmodyfikowano również zasady tworzenia instytutów międzynarodowych. Tworzone będą także instytuty lub filie instytutów poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Zmieniony będzie status stacji zagranicznych Akademii. Ulegną one przekształceniom w instytuty naukowe, będą łączone z instytutami lub będą podlegać likwidacji w ciągu 3 lat od wejścia w życie ustawy.

Wprowadzono nowe regulacje w zakresie gospodarki finansowej Akademii w celu jej

usprawnienia i bardziej efektywnego administrowania. Uregulowano zasady gospodarowania środkami budżetowymi oraz pozabudżetowymi. Ponadto, kwestie dotyczące finansów, w tym zasad gospodarki finansowej Akademii, zostały również uregulowane w projektowanej ustawie.

Umożliwiono również tworzenie przez Akademię i jej instytuty, w celu realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, upowszechniania nauki i transferu wyników badań naukowych do gospodarki, spółek oraz obejmowania lub nabywania i posiadania udziałów oraz akcji spółek prawa handlowego.

Poza ogólnym nadzorem nad Akademią, wykonywanym przez Prezesa Rady Ministrów, wprowadzono nadzór ministra właściwego do spraw nauki nad jakością prowadzonych badań przez instytuty oraz nad gospodarką finansową Akademii.

W zakresie zatrudniania pracowników naukowych PAN, obok szeregu rozwiązań sprzyjających rozwojowi kadry na początkujących etapach kariery naukowej, wprowadzone zostały również przepisy, które mają na celu ujednoczenie przepisów ustawy o PAN z przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Wprowadzono również nową kategorię pracowników badawczo-technicznych (do spraw obsługi unikatowej aparatury badawczej).

Rozdział 7 projektowanej ustawy, dotyczący pracowników instytutów naukowych, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii, zawiera przepisy ograniczające wieloletowość pracowników naukowych, która powoduje m.in. obniżenie ich efektywności naukowej.

Ważnym rozwiązaniem, prowadzącym do ograniczenia wieloletowości pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych, które wejdzie w życie z dniem 1 października 2010 r., będzie konieczność uzyskania zgody dyrektora instytutu na dodatkowe zatrudnienie lub na prowadzenie działalności gospodarczej, pod sankcją rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

Art. 81 ust. 4 stanowi, że osoby zatrudnione na stanowisku dyrektora instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej nie mogą podejmować dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy, ani prowadzić działalności gospodarczej, chyba że Prezes Akademii wyrazi na to zgodę. Wykonywanie przez dyrektora zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie

działalności gospodarczej bez zgody Prezesa Akademii powoduje odwołanie ze stanowiska.

Należy również podkreślić, że projektowana ustawa wprowadza również rozwiązania, które przyczynią się do lepszego przestrzegania zasad etyki w nauce. Rozdział 8 zawiera uregulowania dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej pracowników naukowych i badawczo-technicznych zatrudnionych w instytutach naukowych i pomocniczych jednostkach naukowych Akademii. Położony został nacisk na czyny polegające na:

- 1) przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu,
- 2) rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania,
- 3) naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób,
- 4) fałszowaniu badań lub wyników badań naukowych i prac rozwojowych lub dokonaniu innego oszustwa naukowego,
- 5) przyjmowaniu, w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w instytucie, korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy,
- 6) powoływaniu się na wpływy w instytucie, instytucji państwowej lub samorządowej albo wywoływaniu przekonania innej osoby lub utwierdzaniu jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę,
- 7) udzieleniu albo obiecywaniu udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucie, polegające na wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w instytucie, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.

W związku z koniecznością dostosowania przepisów w zakresie postępowania w sprawach naruszenia etyki w jednostkach uczelni wyższych do uregulowań tych kwestii w niniejszej ustawie i w ustawie o instytutach badawczych, w rozdz. 9 wprowadzono zapis o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Ponadto zgodnie z art. 82 projektowanej ustawy w instytutach, pomocniczych jednostkach naukowych i innych jednostkach organizacyjnych Akademii nie może powstać stosunek

podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Ww. przepisy pozwolą na uporządkowanie spraw dotyczących zatrudniania w jednostkach Akademii.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Opinia o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej. Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 9 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494, z późn. zm.) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Projektowana ustawa ma na celu zmiany w funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk, w tym stworzenie podstaw prawnych do koncentracji materialnego i intelektualnego potencjału Akademii. Zatem ustawa będzie oddziaływać bezpośrednio na strukturę korporacyjną i jednostki organizacyjne, głównie naukowe, Polskiej Akademii Nauk.

2. Konsultacje społeczne i środowiskowe

W trakcie prac nad ustawą przeprowadzono konsultacje z przedstawicielami różnych środowisk naukowych, tj. z Prezesem Polskiej Akademii Nauk, Prezesem Polskiej Akademii Umiejętności, Przewodniczącym Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych, Przewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Przewodniczącym Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Projekt został również przesłany do Business Centre Club, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” oraz Konfederacji Pracodawców Polskich.

Projekt poddany był również uzgodnieniom ze związkami zawodowymi działającymi w obszarze nauki – NSZZ Solidarność oraz OPZZ.

W tym trybie uwagi zgłosił m.in. Prezes Polskiej Akademii Nauk. Zgłoszono propozycję dalszego pozostawiania PAN pod nadzorem Prezesa Rady Ministrów, co zostało uwzględnione. Zaproponowano wprowadzenie kategorii członka-seniora Akademii, po osiągnięciu 75 roku życia. Propozycję uwzględniono częściowo, w projekcie członkowie Akademii powyżej 70 roku życia otrzymują status członka-seniora i uczestniczą w pracach Akademii bez biernego prawa wyborczego i nie uczestniczą w radach kuratorów. Zgłoszono propozycję utworzenia stanowiska Kanclerza Akademii, co zostało uwzględnione. Prezes PAN zaproponował utworzenie centrów badawczych PAN, co zostało uwzględnione. Prezes PAN zgłosił także wątpliwości co do proponowanego w projekcie ustawy składu Prezydium Akademii, liczby i zakresu dziedzinowego wydziałów Akademii, liczby komitetów i zasad ich tworzenia, sposobu zgłaszania i wyboru nowych członków Akademii. Uwagi Prezesa PAN zostały uwzględnione w zakresie tworzenia wydziałów Akademii oraz wyboru nowych członków Akademii.

W uwagach Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich pozytywnie opiniuje się rozwiązania zmierzające do większej integracji PAN i uczelni akademickich, popiera się kierunki zmian zmierzające do ułatwienia współpracy i przekształceń o charakterze konsolidacyjnym, a także prawo do tworzenia spółek przez Akademię i jej instytuty. Również z aprobatą KRASP spotkały się regulacje zawarte w projekcie ustawy dotyczące harmonizacji przepisów z zakresu stosunków pracy w PAN z podobnymi regulacjami w uczelniach.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” proponuje przekształcenie Polskiej Akademii Nauk z państwowej jednostki administracyjnej w wysokiej rangi korporację uczonych. W opinii KSN NSZZ „Solidarność” część propozycji zawartych w projekcie ustawy wyraża tę tendencję, niektóre jednak reprezentują odmienny kierunek. Pozytywnie odniesiono się do przepisów promujących rozwój młodych naukowców. Zwrócono jednak uwagę, że niektóre regulacje mogą powodować dyskryminację ze względu na wiek. Pozytywnie odniesiono się do ujęcia w projekcie ustawy zagadnień etycznych.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych w swojej opinii podniosło problem podniesienia rangi instytutów naukowych PAN, co powinno oznaczać również zwiększenie wymagań w trakcie przechodzenia Polski do gospodarki opartej na wiedzy. Krytycznie odniesiono się do koncepcji związków instytutów, co zostało uwzględnione.

Konfederacja Pracodawców Polskich zgłosiła uwagi odnoszące się do nadmiernej ingerencji państwa w strukturę PAN (np. redukcja liczby wydziałów, utworzenie rad kuratorów, związki instytutów), co częściowo zostało uwzględnione. Zaproponowano wprowadzenie statusu członka –seniora, krytycznie odniesiono się do koncepcji nowej struktury Prezydium PAN (wprowadzono status członka-seniora).

Projekt poddany był również szerokim konsultacjom społecznym z całym środowiskiem naukowym.

W trakcie konsultacji społecznych wpłynęło łącznie 115 opinii, w tym 19 opinii podmiotów zbiorowych oraz 96 opinii indywidualnych.

Ponadto, projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (<http://bip.mnisp.gov.pl>) zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). W trybie tej ustawy żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad

projektem.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na wydatki i dochody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie nowych przepisów spowoduje w momencie ich wdrożenia zwiększenie wydatków z budżetu państwa. Projektowana ustawa jest instrumentem do zmian w organizacji i funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk, m.in. przez konsolidację i reorganizację istniejącego majątku Akademii. Wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje zatem konieczność wyceny majątku, uregulowanie spraw majątkowych, przeprowadzenie audytu, itp. działania.

Przewiduje się zwiększenie wydatków budżetowych w wysokości 25 700 tys. zł, zgodnie z poniżej przedstawioną kalkulacją:

- przeprowadzenie audytu zewnętrznego placówek PAN 3 000 tys. zł,
- audyt zewnętrzny centrali PAN i jej oddziałów 200 tys. zł,
- zbudowanie zintegrowanej platformy informatycznej dla prezentacji wyników badań naukowych 11 500 tys. zł,
- utworzenie centrów instytutów PAN 11 000 tys. zł.

Kwota ta została uwzględniona w projekcie budżetu państwa na rok 2009, w cz. 28, dz. 730 Nauka.

Zmiany związane z zakresem zwolnień w ustawach podatkowych (art. 105-107) nie wywołują skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie spowoduje bezpośredniego wpływu na krajowy rynek pracy. Projektowana ustawa zakłada zatrudnianie pracowników naukowych na czas określony, co – zdaniem projektodawcy - wymusi większą mobilność tej grupy zawodowej, ale nie spowoduje znaczących zmian na rynku pracy.

W dalszej perspektywie zmiany w funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk będą miały

pozytywny wpływ na konkurencyjność polskiej nauki i gospodarki, a tym samym na rynek pracy.

5. Wpływ projektu ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa przewiduje zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk. Wejście w życie przepisów tej ustawy nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Jednak wzrost konkurencyjności polskiej nauki spowodowany zmianami w funkcjonowaniu Akademii będzie stanowił impuls do wzrostu poziomu polskiej gospodarki, a tym samym spowoduje zwiększenie jej konkurencyjności.

6. Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Skutki wejścia w życie projektowanej ustawy będą neutralne w tym zakresie.

Jednak przewiduje się, że zmiany w działalności Polskiej Akademii Nauk w dalszej perspektywie przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych regionów, w szczególności przez działania oddziałów PAN.